ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЭ— БҮХЫ АРАДАЙ БЭЕЛҮҮЛХЭ ХЭРЭГ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 131 (9885) | 1962 оной июниин 5, вторник | Сэн 2 мүнгэн

☆ ☆

...эй Центральна Комитет, ...Министрнүүдэй Совет бү-...ита хандаһан айхабтар гүн ...удхатай, тон шухала Хан-...гаргаба. Энэ Хандалгые манай ...тэрэ тоодо манай республи-...гтэй, эмэгтэй бүхы хүдэлмэ-...д, хүдөө ажалшад, совет ин-...ци бүгэдөөрөө һайшаан уг-

...мяханай зүйлнүүдэй, тоһо-...сэнгүүдэй даб дээрэ зарим ...шэлүүлэгдэһэнэй гол үндэ-...алтагаанууд угаа сэхээр, ...э тодоор энэ Хандалга до-...барилан үгтэнэ. Манай пар-...Советскэ прави-...н батлан аба-...э хэмжээнүүд ...а хүдөө ажахые ...й түргэнөөр ...дэбжээхэ, мя-...анай зүйлнүү-...лон тоһоной ...үүд уданшьегүй химдарүү-..., ажалшадай ажана байда-...н һайжарха байһанда совет ...батаар этигэнэ.

Совет арадта манай парти, правительствын хандаһан Хандалгые тайлбарилжа үгэхэдөө, таанад, пропагандистнууд, агитаторнууд, эдэ бүгэдэ жэшээ баримтануудые хэрэглэжэ, мүн нютаг нютагайнгаа бодото байдал дээрэһээ жэшээ абажа, колхознигуудта, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөөгэй интеллигенцидэ хөөрэжэ үгэхэ болонот.

Арадай гэгээрэлые абаад үзэхэ болоо һаамнай, энээндэ зорюулагдаһан гүрэнэй гаргашанууд хаа хаанагүй орон доторнай, тэрэ тоодо манай республика доторшье, жэл бүри дээшэлүүлэгдэнэ бшуу. Хэрбээ 1956 ондо манай эндэ арадай гэгээ-

ХҮН БҮХЭНДЭ

тайлбарилан ойлгуулха

...шадые ажана тэниглэн бай-...болгохо, тэдээндэ зол жар-...хо хэрэгтэ манай парти хэ-...мэдэһээр гол анхаралаа хан-... бүхы ажал ябуулгаяа зо-... Тиимэ дээрэһээ эрэгтэй, ...бүхы хүдэлмэришэдтэ, кол-...ита, совхозуудай хүдэлмэ-... совет интеллигенцидэ, бү-... арадта КПСС-эй ЦК-гай, ...Министрнүүдэй Соведэй ...Хандалгые тайлбарилха-...пропагандистнууд, агитатор-...ибол арад зоной ажана бай-...саашадань эрид һайжаруул-...лгоор Коммунистическэ пар-...манай правительствын, илан-...үлэй жэлнүүдэй үедэ, бэе-... айхабтар ехэ хэмжээ ябуул-...тухайда эли тодо нютагай ...баримтануудые харуулан, үр-...нэ хүн зондо хөөрэжэ үгэхэ

...хан манай республикые ...эхэ болоо һаа, һүүлэй дүр-...эй туршада ажалшадай са-...һэнэй фонд 23 процент нэ-... Тэрээнһээ гадна ажалша-...таха ниитын фонд хэлбэри-...р дээшэлүүлэгдэнэ. Хэрбээ ...до хүн зоной элүүрые хам-... манай республика дотор 11 ... 874 мянган түхэриг гарга-...һан байгаа һаа, харин 1962 ... миллион 869 мянган түхэ-...гашалагдаха байна. Һанаад ... мүнөө республика доторнай ...ьница, диспансер, 12 сана-...176 фельдшерско-акушерскэ ...үн хүүгэдэй хэдэн олон ...гаанууд хүдэлжэ байна.

...гшэ жэлдэ профсоюзуудай ...областной совет социаль-...хованиин мүнгэнһөө 568 ...аран түхэриг гаргашалжа, ... гаран хүнийе курорт, са-...болон амаралтын байшан-...ьгаэһэн байна. Гэхэ зуу-...льна тэдхэмжэ улам саа-... болгогдоно. Хэрбээ 1959 ...альна тэдхэмжэдэ 12 мил-...үтэй түхэриг гаргашалаг-...гаа һаа, харин 1960 ондо ...он үлүүтэй түхэриг гарга-... Мүнөө республика дотор-...тара мянган хүн пенси ...анса бэе ба үхибүүдээр ... мянган эхэнүүд, мүн ин-...һургуулинуудай гурба мян-... һурагшад, дээдэ ба тус-...а һургуулинуудай 8 мян-...студентнүүд гүрэнэй зүгһөө ...абажа байдаг.

рэлдэ 11 миллион 349 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байгаа һаа, харин 1962 ондо 23 миллион 297 мянган түхэриг гаргашалагдаха гэжэ республикымнай бюджедээр хараалагдана.

Республика доторнай соёл культурын эмхи зургаануудай айхабтар ехэ барилга эрхилэгдэхэ. Соёл культурын гурбан жэлэй добтолгын дүнгүүдэй ёһоор манай эндэ культурын 4 байшан, 137 клуб, 79 библиотекэ, 135 культбааза, 222 улаан булан, 7 кинотеатр баригдаа. Тиихэдэ эдэ жэлнүүд соо хэдэн олон һургуулинууд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд баригдаа гээшэб?

Мүн республика доторнай хүн зоной гэр байра олоор баригдана. Гансахан манай Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районие абаад үзэхэ болоо һаа, һүүлэй жэлнүүдэй үедэ үнэндөө эндэ шэнэ город баригдажа байна ха юм. Имагтал 1961 оной туршада республика доторнай 118 мянга шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.

Эдэ бүгэдые манай бүхы орон доторхитай холбоод үзэбэл, ажалшадай ажана байдалые улам саашадань һайжаруулха зорилгоор манай партиин, Советскэ правительствын бэелүүлжэ байгаа хэрэг ябуулгануудай хэмжээн элирээд үгэхэ болоно.

Нүхэд, пропагандистнууд болон агитаторнууд! Манай ороной ажалшадай ажана байдалай саашадаа улам һайжаржа байһые өөһэдынгөө республикын, үшөө ондоошье жэшээ дээрэһээ харуулаад үгэжэ болохо байнат.

1960 онойхитой сасуулбал, үнгэрөөшэ жэлдэ хүн зондо 15 миллион 341 мянган түхэригэй эд бараан үлүү ехээр худалдагдаһан байха юм. Ондоогоор хэлэхэ болоо һаа, дунда жэшээгээр хүн бүхэн урда жэлэйхиһээ 62 түхэриг 32 мүнгэнэй эд бараа үлүү ехээр худалдажа абаһан байба. Тиихэдэ үнэтэй эд бараа хүн зон ехээр худалдажа абадаг болоо. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада республика доторнай 5 мянга шахуу телевизор, 500 үлүүтэй хүнгэн автомашина, 8 мянга шахуу мотоцикл худалдагдаһан байна. 1958 онойхиһоо холодильнигууд, радиоприёмнигууд үнгэрөөшэ жэлдэ хоёр дахин олоор худалдагдаа.

Зүгөөр үнэ сэн дээшэлүүлхэ гээшэ таарамжагүйшэг хэмжээн гэжэ манай партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство гүйсэд мэдэрнэ. Гэбэшье энэ хэмжээнэй яахадаа абтаха ёһотой болоһон ушар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга дотор айхабтар элеэр тодорхойлогдоно. Мяха, тоһоной худалдалга болон розничо үнэ сэн дээшэлүүлэгдээд байхадаа, «Мал ажалай хүдэлмэриие оньһожоруулха, барилгые үргэдхэхэ, тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ колхозуудай нэмэжэ мүнгэ зөөри гаргаха, тиимэ болохолоороо, мяха, һү элбэгээр абадаг болохо арга олгохо байна. Тиихэтэй хамта сэн дээшэлүүлжэ, колхозуудай, колхознигуудай хэһэн ажалайнгаа үрэ дүн тухай материальна талаар урмашуулга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһалха байна. Эдэ хэмжээнүүд хадаа мал ажалай продуктнуудые түргэнөөр элбэг болгохо хэрэгтэ туһалха, тэрээнһээ уламжалан бүхы совет арад олзотохо байна» гэжэ манай партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Зам харгыдаа ямаршье бэрхэшээлгүйгөөр коммунизмда шуумайн орохобди гэжэ һанаха болоо һаа эндүүтэй гээшэ. Коммунис байгуулалтын агууехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ зарим тэды бэрхэшээлнүүдшье тохёолдоно. Гэхэ зуура мүнөөнэй бэрхэшээлнүүд урдань манда ушардаг бэрхэшээлнүүдтэ орходоо һураггүй бэлээр зайсуулагдаха болоно гэжэ та нүхэд, пропагандистнууд болон агитаторнууд, үргэн ниитэ хүн зондо, үбгэд хүгшэдтэ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ, бүгэдэндэ тон һайнаар ойлгуулжа үгэхэ зорилготойт.

Зүгөөр хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ гээшэ манай бүхы партиин, манай бүхы арад зоной шухалын шухала хэрэг мүн, энэ зорилгые шиидхэнгүйгөөр коммунизм амжалтатайгаар байгуулжа шадахагүйбди гэжэ хүн бүхэн һайтар ойлгохо зэргэтэй. Коммунизм ажал хоёр хоорондоо таһаршагүй холбоотой, ондоогоор хэлэхэдэ, шэн зоригто ажалгүйгөөр коммунизм байгуулагдажа шадагдахагүй. Тиимэ дээрэһээ манай республикын хүдөө ажалшад: колхозуудай болон совхозуудай малшад адуу малайнгаа тоо толгойе саашадань олошоруулжа, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхэ, мүнөө таряан ажалда хүдэлмэрилжэ ябаһан хүдэлмэрилэгшэд хабарайнгаа тарилгые саг болзор соонь дүүргэжэ, үндэр баян ургаса ургуулжа, адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ, 1962 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар хараалһан уялгануудаа бүримүһэн дүүргэхэ зорилготой. Хүдөө ажахын ажалшад энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум загаһанай ажахые эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитет бии болгоо.

Зүб харгы зам шэлэн олдоо!

МОСКВА, июниин 1. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга дотор мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо түсэб тухай мэдээсэгдэнэ. Автомашина бүтээдэг Лихачевой нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд энэ шиидхэбэриие һайшаалтайгаар угтаба. «Зүб харгы зам шэлэн олдоо!» гэжэ тэдэнэр бултадаа мэдүүлнэ. Хүдөөгэй ажалшадай мал ажалые хүгжөөхэдэнь туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй гээд тэдэнэр мэдүүлнэ.

Шудхалгын цехын хүдэлмэришэн Николай Фокин иигэжэ хэлээ:

—Бидэнэр үнинэй ядабаригүй һайн байдалтай болонхойбди. Минии нүхэдшье баһал лэ һайн байдалтай. Совет хүнүүдэй ажана һайн байдалтай болохын түлөө гүрэмнай, партимнай туйлай ехэ оролдолго гаргадаг. Зүгөөр колхоз, совхозуудай мал ажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэнь туһалха хэрэгтэй. Партиин ЦК-гай, правительствын арад зондо хандаһан Хандалгые һайшаанабди.

— Жэлһээ жэлдэ байра байдалнай һайжаржа байна. Бидэнэрэй эрилтэнүүд улам улам үргэдэнэ. Мүн мяха, тоһо, һү, колбаса бүри ехээр хэрэглэдэг боложо байнабди. Хэрбээ мал ажалай гээгдэжэ ябаа һаань, шухала хэмжээ абаха ёһотой. Хандалга соо хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлээд байхада, колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд малай тоо толгой саг үргэлжэ олошоруулжа байха аргатай болохо,— гэжэ механо-хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэн Григорий Егоров һанамжалаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Москва—Байгал гэжэ түмэр замые электрын элшэ хүсөөр зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ ажалай гайхамшагта амжалта туйлаһанайнь түлөө 1962 оной июниин 2-ой Указаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Ленинэй** орден ба **«Хадуур балта»** гэжэ алтан медальнуудые барюулалсан, 7 нүхэдтэ **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгобо.

Москва—Байгал гэжэ түмэр замые электрификацилха талаар даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэл үдэрэй Указаар Москва—Байгал түмэр замые электрификацилха хүдэлмэридэ онсо шалгараһан СССР-эй Транспортна барилгын министерствын 1805 хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшадые, мүн бэшэ организацинуудые орденууд болон медальнуудаар шагнаһан байна.

Ленинэй орденоор 35 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор 190 хүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор 413 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар 602 хүн, «Ажалдаа шалгараһанай түлөө» медаляар 565 хүн шагнагдаба.

Экономическа туһаламжа үзүүлдэг соведтэ хабаададаг оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн тухай

Экономическа туһаламжа үзүүлдэг соведтэ хабаададаг оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдтэй хэлсэһэнэй ёһоор экономическа харилсаанай асуудалаар байгша оной июниин 6-да Москвада зүблөө зарлаха гэлсэбэ.

Эндэ заагдагша оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдэй нэгэдэхи секретарьнууд, гүрэнүүдые толгойлогшод энэ зүблөөндэ хабаадаха юм.

● ●

Аха дүүгэй хани барисаан, нягта жагсаал

Съезднүүдэй Кремльдэхи ордон соо совет, Кубын залуушуулай хани барисаанай митинг болобо

МОСКВА, июниин 2. (ТАСС). Съезднүүдэй Кремльдэхи ордон соо болоһон совет, Кубын залуушуулай хани барисаанай митинг хадаа СССР-эй, Кубын арадуудай бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые эли тодоор харуулба. Кубын мянгаад залуу таряашадай манай орондо һуралсалаа дүүргэһэндэнь зорюулһан митинг болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. П. Павловай, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарьнууд Л. К. Баляснаягай, А. Х. Везировэй, А. И. Камшаловай, В. А. Саюшевай, тусхайта техническэ һуралсал эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшэ Г. И. Зеленко, СССР-эй залуушуулай организациин комитедэй түрүүлэгшэ П. Н. Решетовой, Советскэ Союзай баатарнууд, лётчик-космонавтнууд Ю. А. Гагаринай ба Г. С. Титовой, ВЛКСМ-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Б. Н. Пастуховой, Кубын Республикын хэрэгээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Бенито Бесада Рамосай, хүдөө ажахын механизациин училищинуудта һурадаг Кубын залуушуулай, мүн Москвагай залуушуулай түлөөлэгшэдэй Президиумдэ ерэхэдэнь суглаарагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Кокандаска училищида һураһан Кубын залуушуулай ахалагшань Максимо Диас Родригес нүхэдэйнгөө үмэнэһөө, премьер-министр Фидель Кастрын ба Кубын бүхы арадай үмэнэһөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партида, комсомолдо, бүхы совет арадта хандан, Кубын мянган залуушуулай мэргэжэл абаһанайнь түлөө баяр баясхалан хүргэбэ.

Советскэ Союзай Коммунис партида, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто амаршалгын бэшэг сүлөөтэ Кубын залуушуулай түлөөлэгшэд баяр баясхалантайгаар батлан абаба.

Кубын Республикын хэрэгээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Бенито Бесада Рамос, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов митинг дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев тодо һонор үгэ хэлэн, митингдэ хабаадагшадта хандаа. Хэлэһэн үгыень ехэ анхаралтайгаар шагнаа, байд гээд лэ нэрьемэ альга ташалган боложо байгаа.

«Интернационал» дуулажа митинг дүүрэбэ.

Шанга тэмсэлэй түрүүшын шата

Энэ жэлдэ Баргажан, Хурамхаанда бүри хожом болотор буруулган хүйтэн байбашье һаань, эндэхи ажахынууд хабарайнгаа тарилгые яһала хаһа сагтань, гол түлэб һайн шанартайгаар дүүргээ.

Һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, совхозууд оройн, тэжээлэй ургамалнуудые таринжа, баһал забда тухагүй хүдэлжэ байнхай. Тиибэшье эндэхи ажахы бүхэн «таряалангай хатан»—кукурузые болзор соонь эрхим һайнаар тарижа, үндэр ургаса абахын тула бүхы хүсэ шадал, хэшээл оролдолгоёо зорюулна. Аймагайхид энэ ургамалые нёдондонойхиһоо 1500 гектараар ехэ гэхэ гү, али хамта 5 мянга гаран га газарта тарихаар түсэблэнхэй.

Кукуруза ехээр тарижа элбэгээр ургуулжа, адууһа малаа шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангахын түлөө кукурузашадай үнэн зүрхэнһөө оролдожо байһаниинь тарилгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө яһала элеэр харагдана.

Жэшээнь, адууһа малаар олон Баргажанай совхозые абаад үзэе. Тус ажахы нёдондо 670 гектарта кукуруза тариһан һаа, мүнөө тэрэниие 800 га газарта зүбөөр тарижа, ехээр ургуулха зорилготой. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозойхид «таряалангай хатаниие» эгээл баян үрэжэлтэй, уһалагдадаг газартаа тарижа байна.

—Байгша ондо кукурузашаднай тарилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдэнхэй гээ һаа, балайшье ехээр нэмээһэн, һайрхаһан хэрэг болохогүй гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр бүри намар байхада трактор, машина, зэмсэгүүдээ даажа абаад, бүхэли үбэлдөө таряалан дээрээ нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Жэшээнь, манай звеногойхид бүхы газарайнгаа га бүридэ 26 тонно шэбхэ гаргаа,—гэжэ кукурузашан нүхэр Саймор хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн нүхэд Олениников, Новожонов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудшье 50-50 гектар таряалангай га бүридэ 50 тонно хуушан шэбхэ зөөжэ шадаһан байна. Эндэхид май һарын гараһанһаа хойшо кукурузынгаа газарые ханалгатай һайнаар уһалаад, зохидоор хахалжа элдүүрилээ һэн. Тиигээд газарай хүрьһэнэй һайса дулаасахада, майн 22-һоо кукурузаяа тарижа захалаа. Түрүүшын табан хоногой туршада совхозой кукурузашад хамта 100 шахуу гектарта «таряалангай хатаниие» таряа һэн. Хаа хаанагүй зүб, тэгшэ квадрат гаргагдаа.

— Бүришье эртэ тарижа эхилхэ байгаабди. Теэд хэдэн үдэр хүйтэржэ, ажалыемнай зарим тэды һаатуулаа. Тиибэшье нёдондонойхиһоо 7-8 хоног эртэ эхилээбди,—гэжэ эндэхид хөөрэлдэнэ.

Мүн Баруун, Зүүн-Хүнтэйн захагүй үргэн таряалан дээрэ Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, Хурамхаанай, Дэрээнэй совхозууд хэдэн тээһээнь ороод, кукуруза тарижа эхилһээр хэды хонобо. Юрэдөөл үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэлэй түрүүшын шата оробо гээшэ.

О. Раднаев,
манай корр.

Москвагайхидай үүсхэл дэмжэгдэнэ

236 ҮНЕЭНДЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭБДИ

Манай аймагай Суулгын совхозой суута кукурузашан Николай Кондратюковой уряа бэшэгтэй танилсажа, Москвагай областиин Серпуховско районой «Заокский» совхозой механизатор нүхэр Жирновой гаргаһан үүсхэл тухай «Сельская жизнь» газетэһээ мэдээд, бидэ кукурузашад өөһэдынгөө арга боломжонуудые тоолож үзэһэн байнабди.

Звеномнай энэ жэлдэ 42 гектар тэжээлэй бобы, 100 гектар кукуруза тариха түсэбтэй һэн. Бобы бүри апрель һарын һүүлээр таригдаа. Кукурузаяа мүн лэ тарижа дүүргэнхэйбди. Кукуруза, тэжээлэй бобы тариһан газартаа гектарай 2 центнер шахуу суперфосфат тараагаа һэмди. Наг шэбхэшье зөөгдэһэн байна. Газарнай шиигтэй.

Эдэ бүхы арга боломжонуудаа хараадаа абажа, бидэнэр байгша ондо кукурузынгаа гектар бүриһөө адагын 400 центнер силос даража абаха гэхэ гү, али бүхыдөө 6800 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абаха гэжэ шиидээбди. Мүн гектарай 15 центнер бобы суглуулха хүсэлтэйбди. Тиигэжэ бүхыдөө 7556 центнер тэжээлэй единицэ суглуулагдаха.

Хэрбээ үнеэн бүридэ 32 центнер тэжээлэй единицэ хэрэглэгдэхэ гэжэ тоолоо юм һаа, манай звено бригадынгаа 236 үнеэ шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангаха бшуу.

Абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди. Эртэ тариһдаһан бобын эшэнүүд жэгдэхэнээр булта гаража байнхай. Энэнь манай сэдьхэл баясуулна. Эдэ үдэрнүүдтэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ эхилхэмнай.

Манай звено ажахын тоосоондо ороһон һаалиин бригадатай суг ажалладаг. Тиимэһээ бүхы юумэеэ гамтайгаар гаргашалха, ажал ехэтэй хүдэлмэриие машинын хүсөөр хэхэ гэжэ оролдонобди.

Ф. Максимов,
«Эрдэм» совхозой кукурузашадай звеное даагша
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

Манай нангии уялга

Мал ажалһаа гарадаг эдеэ хоолой зүйл ехээр абадаг болохо, хямда сэнтэй мяха, һү гүрэндэ ехээр худалдаха гээшэ манай артелиин гэшүүдэй эгээн түрүүшын уялга мүн гэжэ тоолонобди.

Энэ жэлдэ мяха абаха талаар түрүүшын дабаа гаталха түсэб зохёонхойбди. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга уншаад байхадаа, манай колхозой малшад абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ—тарилгын 100 гектар бүридэ 75 бэшэ, харин 77 центнер мяха абаха гэжэ шиидэбэбди.

Энээниие дүүргэхэ шадал бии гү? Энэ жэлэй таба һара соо таряалангай 100 гектар бүхэндэ 42,3 центнер, тиихэдэ эдлүүриин 100 гектар бүридэ 9,2 центнер мяхан абтаад байна. Гахайн фермэ 90—100 килограмм татадаг 100 гахай һара бүри тушааха аргатай.

Продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха гээшые шухалада тоолонобди. Энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо центнер гахайн мяхан 30 түхэриг 42 мүнгэтэ болоо. Тэжээлые зүбөөр, аша туһа ехэтэйгээр хэрэглэһэнэй, ажалай гаргаша багаар хэһэнэй ашаар энэ туйлагдаа юм. Ажал үйлэдбэриие саашадань оньһожоруулжа, мяханай өөрынь үнэ сэн улам хямдаруулагдаха. Бүри ерэхэ жэлдэ таряанай 100 гектар бүридэ 100 центнер мяхан тушаагдадаг болохо. Килограмм бүхэниинь 25 мүнгэтэ болохо.

Мал ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ правительствын энэ шэнэ шиидхэбэри ехэ үүргэ дүүргэхэ гээд бидэ тоолонобди.

Л. С. КУШНИР,
Молдавиин ССР-эй Комрадска районой «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ.

Тарбагатайн «Маяк» колхозой хонишон Емельян Минаевич Соколовой отара 580 эхэ хонидhоо 556 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонинhоо 95 хурьга абажа түлжүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, ахалагша хонишон Е. Соколов. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮНДЭР УРГАСА АБАХАЛ БАЙХА

Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үндэр ургаса абадагаараа гансашье аймаг соогоо бэшэ, харин бүхы республика соогоо мэдээжэ болонхой. Үнгэрөөшэ жэл тарялангайнгаа газарай гектар бүриhөө дунда зэргээр 12,5 центнер ороохо таряа хуряажа абаа юм. Бүгэдэ дээрэнь колхоз 100 гара мянган центнер ороохо таряа абаад, гүрэндөө 25 мянган центнерынь худалдаа hэн.

Партиингаа ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон энэ колхозой гэшүүд газар таряаланhаа бүри ехэ продукци абахын түлөө шармайн оролдожо байнад. Тарялангай талмайн хубааралга шэнээр харагдажа үзэгдөөд, шэмэтэй ургамалнууд ехээр таригдана. Жэшээлхэдэ, шэниисын талмай 7 мянган гектар хүрэтэр, кукурузын талмай — 1400 гектар хүрэтэр үргэдхэгдөө. Тиихэдэ сахарай свёкло, горох, бобы гэхэ мэтэ ургамалнууд түрүүшынхеэ олон зуугаад гектарта таригданхай. Колхознигууд мүнөө жэл тарилгынгаа талмайн гектар бүриhөө 14 центнерhээ бага бэшэ ороохо таряа ургуулжа абаха гэhэн тон харюусалгатай уялга абанхай.

Мүнөө жэл ехэ ута, хүйтэн хабар боложо, тарилгын хүдэлмэри аргагүй удаарагдажа эхилэгдээ hэн. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ майн эхеэр колхоз эртынгээ тарилга дүүргээд байдаг hаа, мүнөө жэл энэ үедэ арай гэжэ газараа элдүүрилжэ эхилээ. Тиигэбэшье колхознигууд тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдhээ сухаряагүй, түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилжэ ехэ эршэтэй, оролдосотойгоор тарилгынгаа хүдэлмэри ябуулаа. 26 агрегат нэгэ доро хүдэлжэ эхилээ hэн. Поли дээрэ хүдэлжэ байгаа колхозник, механизатор бүхэнэй хүсэ, шадалые хабарай тарилгада элсүүлхын тула колхозой партийна организаци (парткомой секретарь нүхэр М. Н. Фалилеев) ехэхэн нийтэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа. Бригада, агрегат бүхэндэ агитаторнууд, политэмхидхэгшэд табигданхай. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин шанар шалгахын, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхын, машина техникын ямараар хэрэглэгдэжэ байhые шалгажа байхын тула нийтын инспекторнууд хүдэлнэ. Тэдэнэй штаб үдэр бүри тарилгын хүдэлмэриин ямараар ябажа байhые радиогоор соносходог.

Бригада, агрегат бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, түрүүшүүлдэ улаан тугхан барюулагдана, «Дайшалхы хуудаhанууд» болон бюллетеньнүүд гаргагдана. Бригада хоорондын мүрысөөндэ дүрбэдэхи бригада (бригадирань нүхэр Ибагатулин) түрүүлжэ, колхозой правлени, партийна организациин Улаан тугта хүртэнхэй.

Эндэхи гурбадахи бригада мүн лэ hайнаар хүдэлнэ. Тэрэнэй бригадир Федот Леонтьевич Калашников иигэжэ хөөрэнэ:

— Энэ жэл манай бригадай механизаторнууд хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар хүдэлжэ байнад. Трактористнар Иван болон Леонид Кравцовууд, Иван Парфёнов, Игнат Леонов, сеялщигууд Николай Брюлов, Александр Хаустов, Петр Калашников гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Тиигэбэшье бидэнэр дүрбэдэхи бригадынхидhаа гээгдэжэ ябанабди. Теэд яахаб, тарилгаяа түргэн дүүргэбэлнай, манай бүгэдын туйлалта ха юм.

Хабарай тарилга дээрэ хүдэлжэ байгшадые эдеэ хоолоор, байра байдалаар гүйсэд хангахын, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые дүүргэхын тула колхозой правлени, партком, партийна эхин организаци ехэхэн оролдолго гаргаа. Полевой стануудз, тракторай вагончигууд hайнаар заhагдажа, гоё hайханаар шэмэглэгдээ. Тэндэ шэнэ газетэ, журналнууд ходо асарагдажа байдаг, хөөрэлдөө, уншалганууд үнгэртэгдэнэ. Хүнүүд нийтын хоолоор хангагданхай, тэдэнэй хүдэлжэ байhан газарта халуун эдеэн асарагдана.

Колхозой партком, правлени, партийна эхин организацинуудай ехэхэн эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулhанай ашаар колхоз богонихон болзорто эртынгээ тарилгаа дүүргээд, кукуруза болон бэшэ ургамалнуудаа тарижа эхилэнхэй. Московско областиин, Серпуховско районой «Заокский» совхозой механизаторнуудай үүсхэлээр, Мухар-Шэбэрэй Суулгын совхозой Николай Кондратюковой звеногойхидой жэшээгээр тэрэ колхоздо оньhожоруулагдаhан тэжээлэй ургамалнуудые ургуулха 2 звено бии болгогдонхой. Тэдэ звенонуудые коммунист Михаил Козлов Георгий Калашников хоёр хүтэлбэрилнэ. Мүнөө тэдэнэр кукурузаяа агротехникын бүхы ёhо гуримаар тарижа дүүргээ. Тарилга хэхынгээ урда тээ звенонуудай гэшүүд поли дээрээ 10 гара мянган тонно наг шэбхэ гаргаа, хэдэн зуугаад гектар газар уhалаа.

Ц. СУБАНОВ.

ХҮДӨӨ НҮҮГШЭД ХАЛУУН АНХАРАЛААР ХҮРЕЭЛЭГДЭНЭ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ тогтоолые, мүн совет арадта партиин ЦК-гай хандаhан бэшэгые манай республикын ажалшад угаа баяртайгаар угтаа абаа. Республикынгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ хабаадалсаха зоригтойгоор город болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудhаа олон хүнүүд колхоз, совхозуудта хүдэлхэеэ ошожо байнхай.

hүүлэй 6 жэлэй туршада городhоо, хүдэлмэришэдэй тосхонуудhаа 9 мянга гаран хүн хүдөө ажахыда хүдэлхөөр гараhан байна. Байгша ондошье Баргажанай, Яруунын, Хоринн, Сэлэнгын, Зэдын аймагай колхоз, совхозуудта ажаллахаяа хүнүүд нүүжэ ошоно.

Колхоз, совхоздо түсэбэй ёhоор нүүжэ ошоhон хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта гэр байра түхеэрхэ, түбхинэхынь тула гүрэнэй зүгhөө туhаламжа хүнгэлэлтэтэйгөөр үгтэдэг юм. Жэшээлхэдэ, бүлэ соогоо колхоз, совхозой ажалда хүдэлхэ хоёрhоо доошо бэшэ хүдэлмэришэдтэй байбалнь, гэрэй эзэндэ 20 түхэриг, бэшэнэртэнь 10—10 түхэриг мүнгэ үгтэдэг. Мүн 2 тонно хүрэтэр зөөри зөөшыень анхан hууhан газарhаань колхоз, совхоз хүрэтэр түлбэригүйгөөр абаашагдадаг юм.

Хүдэлхэ газартаа ерээд байхадань гэр бараа бариха гэбэлнь 1800 түхэриг хүрэтэр мүнгэ зээлээр үгтэдэг, тэрэнэйнь 30 процентнь хүнгэлэгдэдэг. Үлөөшэ хубиинь 10 жэлэй хугасаа соо гурбадахи жэлhээнь эхилжэ түлэгдэдэг байна.

Колхоздо нүүhэн айлнуудта эбэртэ мал абахынь тула 150 түхэриг урьhаламжа үгтэнэ. Энэ мүнгые гурбан жэлэй турша соо, гурбадахи жэлhээ эхилжэ бусаадаг гуримтай.

Гэр бариха модо түлбэригүйгөөр бэлэдхэхэ эрхэтэй. Табан жэлэй туршада хүдөө ажахын алба налогhоо сүлөөлэгдэхэ. Колхоздо нүүжэ ерэгшэдтэ хүдөө ажахын артелиин Уставай ёhоор, совхоздо орогшодто—хуулиин ёhоор хубидань газар үгтэнэ. Нүүжэ ерэгшэдтэ колхозой правлени, совхозой дирекци хартаабха, овощ гэхэ мэтэ ургамалнуудай үрэhэ үгэхэ, тарихa газарынь хахалуулжа үгэдэг.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоолдо, Хандалгада харюу болгон, ондоо ажалда хүдэлжэ байhан хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд колхоз, совхозуудта хүдэлхөөр нүүнэ.

Улаан-Үдын мебель хэдэг фабрикын хүдэлмэришэн, зоотехник мэргэжэлтэй Языков Александр Андреевич, мүн энэ фабрикын хүдэлмэришэд С. И. Федорова, ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд—Б. Немеровский, А. Посохов, механизаторнуудые hургадаг Татауровай училищиин мастер, инженер-механик С. Брюханов болон бусад олон хүнүүд хүдөө ажахыда хүдэлхэеэ гараба. Партиингаа уряалаар зүрхэтэй зоригтойгоор хүдөө гарагшадта ажалдаа шэнэ амжалта туйлахыень хүсэе.

Н. Гармаев.

Оролдосын хүсөөр

Нүхэр Ц. Цыремпиловэй за[...] даг отарын хонишод Нэзаг[...] нютагтаа суурхадаг болон[...] Тиихэнь зүб. «Коммунизм» колхо[...] соогоо (Зэдэ) түрүү ябаа тус ко[...] лектив энэ жэлдэ харууhал[...] байhан хонин hүрэгөө хоёр дах[...] олошоруулба. Хонишод Г. Цы[...] пилова, Д. Цыремпилова, Д. [...] жиева гэгшэд эхэ хонин бүри[...] түл абаад, 727 хурьга тобир[...] ганаар түлжүүлжэ байнхай. [...] нүхэдтэ үбэл, хабартаа — т[...] абалгын түлэг соо hайн дураа[...] хамhалсаhан хүгшэд Дулма [...] чеева, Цырендулма Хандуева [...] шэдые магталсангүй орхижо [...] лохогүй. hайхан сэдьхэлтэ [...] теэбэйнэрэй малша мэргэн гар[...] 200 гаран хурьгад тэжээгдэв.

Хонидойнгоо тоо толгой [...] шоруулжа, социалис уялга[...] үлүүлhэн энэ отара ноохо [...] шалалгаар, мүн лэ хэлэhэндэе [...] рэхэ аабза гэжэ найдагдана. [...] сөө табяагүй ондо opohon, [...] ногоондо таргалжа ябаhан хо[...] гэр томо хонидые харахадаа, [...] до захань 3 килограмм нарин, [...] рибтар ноохон толгой бүри[...] хайшалагдаха гэжэ этигэмээр.

«Түрүүшымнай ады тэд[...] жалта ажахын тоосоондо ор[...] ной үрэ гээшэ. Бидэнэр мүнө[...] да урдынхиhаа холо бодол[...] гоор, эзэн ёhoop ажалаа эрх[...] оролдонобди» гэжэ ахалагша [...] нишон Цыремпилов хэлэдэг [...] на.

Д. Дорж[...]

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгш[...] мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1961 оной августын 18-най тогтоолой үндэhөөр колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ, тэдэнэрэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор Буряадай хүдөө ажахын институдай дэргэдэ областьнууд хоорондын хүдөө ажахын нэгэ жэлэй hургуули нээгдэhэн юм. Партиин райкомуудай дурадхалаар, КПСС-эй обкомой бюрогой шиидхэбэреэр 40-hөө дээшэ бэшэ наhатай, дээдэ гү, али дунда эрдэмтэй, совхозой директорнүүд, орлогшонор, колхозой түрүүлэгшэнэр, тэдэнэрэй орлогшонор, комплексно болон үйлэдбэриин бригадын бригадирнууд, совхозой фермэ болон таhагые эрхилэгшэд энэ hургуулида hурахаяа ерэдэг байна. Дээрэ дурсагдаhан кадрнуудhаа гадна хүдөөдэ хүдэлhэн, үйлэдбэри эмхидхэхэдээ шадамар бэрхэ, hургуули дүүргэhэнэйнгээ удаа колхоз, совхоздо ажаллахаяа ошохо хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд энэ hургуулида абтажа болоно.

Манай hургуулида нэгэ жэлэй турша соо гү, али 6 hарын хугасаа дотор hуралсаад гарахадаа, курсантнууд хүдөө ажахын түрүү дүй дүр[...] эрдэм ухаанай туйлалт[...] дые, таряан, мал ажал [...] хэ, түсэблэхэ хэрэгые [...] лан үзэхэ юм.

Эндэ hаяхан 6 hарын [...] сые манай республикын [...] лон Шэтын областиин кол[...] совхозуудай түрүүшын [...] хүтэлбэрилэгшэд дүүр[...] Шэтын областьhоо нүхэд [...] ров В., Маниковский Г., [...] ряадай АССР-hээ нүхэд [...] рисов Л., Максимов Л. [...] бусад олон курсантнууд [...] хим сэгнэлтэтэйгээр түр[...] лэй шалгалта үгөө.

Гэхэтэй хамта [...] муутай, тушаан болоhо[...] нүүдые партиин зарим [...] райкомуудай манай hург[...] да эльгээжэрхиhэниинь [...] нэр нүхэдhөө ехээр гээг[...] өөhэдтөөшье, мандашье [...] багатайгаар зураа hар[...] гэргэжэрхиhэн ушар [...] Хойшодоо шэнэ бүлэг h[...] шадые томилходоо, [...] бэрхэшье hаа, теорети[...] бэлэдхэл багатай, hурал[...] мэлзэлгэтэй нүхэдые [...] эльгээхэ бэзэ гэжэ пар[...] органуудта найдагдана [...]

К. Красинск[...]

областьнууд хоoр[...] Буряадай хүдөө а[...] нэгэ жэлэй hургу[...] дирек[...]

КПСС-эй хүдөөгэй райкомуудта

КПСС-эй Баргажанай райкомой бюро «колхоз, совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдэй хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха тухай» гэhэн асуудал заседани дээрэ хаража үзэбэ. Хурамхаанай совхоз электрын хүсөөр hү hааха 8 агрегадайнгаа миил 4-ынь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 5 агрегадайнгаа — 3-ыень ашаглалгада үгэнхэй. Тиихэдэ Дырэзэнэй, Баргажанай совхозуудта, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо абтаhан нэгэшье агрегат хүдэлнэгүй.

hүнэй фермын хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулха талаар бии байгаа дутуу дундануудые дары усадхаха талаар эрид хэмжээнүүдые хараалhан тогтоол партиин райкомой бюро абаа. Энэ жэлэй туршада аймагай колхоз, совхозуудай hүнэй фермэнүүд дээрэ электрын хүсөөр үнеэдые hааха 35 түхеэрэлгэ тодхохо гэжэ хараалагдаба.

***

Үнгэрөөшэ жэл Тарбагатайн «Искра» колхоз хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндөө худалдаха түсэб, уялгануудаа тон хангалтагүйгөөр дүүргэhэн байна. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб миил 67,1 процент, hүн—66,8 процент, ноохон—97,7 процент дүүргэгдээ.

Парторганизациин олонхи коммунистнар ажахын харюусалгатай участогуудта хүдэлнэгүй, ажал хүдэлмэридөө үльгэр жэшээ харуулнагүй. Колхозой парторганизациин 66 коммунистын миил 13-ниинь мал ажал дээрэ, 9-ниинь механизатораар, 17-ниинь газар тарялангай бригадануудта хүдэлнэ.

Энэ асуудал КПСС-эй Тарбагатайн райкомой бюро хаража үзөөд, коммунистнуудые ажахын харюусалгатай участогуудта табиха, тэдэнэй үүсхэл, оролдолгые дээшэлүүлхэ гэжэ уялгаба.

***

Туглануудые hайнаар харууhалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ, жэлэй туршада 250—280 килограмм шэгнүүртэй болгодог тугалшад Захааминай аймагай колхозуудаар нилээд олон болонхой. Тэдэнэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо зорилготойгоор КПСС-эй райком тугалшадай кустовой семинарнуудые үнгэргэхэ гэжэ шиидхээ hэн.

Ленинэй, партиин XXII съездын нэрэмжэтэ, «Красный Октябрь» колхозуудай тугалшадай семинар партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой Самсаалай фермэ дээрэ үнгэргэгдөө. Тэрэ фермын тугалшан Цыпил Боршонова тугалнуудайнгаа үдэр бүриин хэмжүүр 750—800 граммаар нэмээдэг. Даалгагдаhан 50 туглануудайнгаа толгой бүриин шэгнүүр жэлэй туршада 280 килограмм хүргэхэ гэhэн уялга абанхай. Нүхэр Боршонова эндэ суглараашадта дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө.

Тиимэ семинарнууд Жаб Шагдуровай хүтэлбэрилдэг «Байкал» колхозой фермэдэ, «Победа» колхозой түрүү тугалшан Ханда-Жап Гармаевай хүдэлдэг газарта үнгэргэгдэбэ.

КОММУНИС общество тухай

Коммунизм тухай хөөрэлдөөн

«Коммунизм» гэhэн лата үгын удхые тайлбарилжа, манай агууехэ багша В. И. Ленин иигэжэ бэшэhэн байгаа. «Коммунис» үгэ хамтын гэhэн удхатай. Коммунис общество гээшэ бүхы юумэн: «газар, фабриканууд, ажал хамтын гэhэн удхатай, иимэл юумэн коммунизм болоно» (В. И. Ленин зохёолнууд т. 31. нюур 271). Хамтын зөөридэ ба хамтын ажалда үндэhэлжэ урган гараhан урдань хэзээдэшье байгаагүй, нийтын шэнэ байгуулалтые—коммунизмые манай совет арад шэн габьяата ажалаараа байгуулна. Иигэжэ теориин асуудал байhанаа коммунизм мүнөө олон түмэн ажалшадай шууд бэелүүлжэ байhан бодото хэрэг болонхой.

Хүн түрэлтэнние капитализмhаа коммунизмда оруулжа шадахa хүсэн хүдэлмэришэн анги болоно гэжэ марксизмын үндэhэ hуури табигшад К. Маркс, Ф. Энгельс тайлбарилхаhаа гадна, коммунис общественные эмхидхэхэ гол хуули ёhые уридшалан тодорхойлhон байгаа.

Манай агууехэ Ленин багша коммунис общественные байгуулха тухай марксизмын hургаалые түүхын шэнэ эрхэ байдалда тааралдуулан улам саашань хүгжөөгөө. Тиихэ зуураа коммунис обществын хоёр шата — социализм, коммунизм тухай Маркс Энгельс хоёрой заагаан hургаалые бүри тодорхой болгожо, Совет засагай түрүүшын хэдэн жэлнүүдэй дүй дүршэлдэ үндэhэлэн, В. И. Ленин манай орондо социализм байгуулха түсэб зохёожо, мүн саашадаа коммунис обществын хүгжэн мүндэлхэ тухай хуули ёhонуудые элирхэйлжэ үгэhэн юм. Пролетарнадай агууехэ багшанарай сэсэн hургаал хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ, мүнөө манай газар дэлхэйн гурбанай нэгэ хубида—нэлэнхы үргэн дайда дээрэ шэнэ байдал—социалис общество амжалтатайгаар байгуулагдажа, хүн түрэлтэнэй урагшаа дабшаха дардам харгы замынь болоо. Тиигэжэ дэлхэйн социалис системын эмхидэн бүрилдэhэнэй, манай орондо социализмын эсэслэн, хүсэдөөр илаhанай ашаар хүн түрэлтэн ажабайдал дээрэ шалгагдаhан социализм байгуулха бодото дүй дүршэлтэй болоо. Ушар тиимэhээ коммунизм гэдэгнай научна hургаал байhанаа олон зоной ажаhуудаг бодото байдал, газар дэлхэйн арадуудай саашадаа хүгжэн дабшаха гол замынь болоо.

СОЦИАЛИЗМ, КОММУНИЗМ ТУХАЙ

Социализм, коммунизм гээшэмнай хоёр ондоо байгуулалта бэшэ юм. Коммунизм гээшэ социализмhаа таhаранги бэшэ, харин тэдэнэр нэгэл социально-экономическа байгуулалтын хоёр шата болоно. Тэдэнэр хоорондоо экономикынгоо хүгжэлтын талаар, нийтынгээ харилсаануудай хүгжэлтөөр илгаатай байха юм гэжэ Маркс, Энгельс, Ленин заадаг бэлэй.

Партиин XXII съездээр абтаhан КПСС-эй шэнэ Программа коммунизм гээшэ юуб гэhэн асуудалда түгэс дүүрэн харюу үгэнэ. Хэрбээ энэ тодорхойлолгые анхаралтайгаар уншабал, социализм коммунизм хоёрой хоорондохи илгаань, мүн адли талануудынь тон эли болоjo үгэхэ.

Коммунис обществын энэ хоёр шата ямар адли талануудтайб? Нэн түрүүн нийтын зөөридэ үндэhэлдэг. Энээнhээ уламжалан социализмын, мүн коммунизмын үедэ хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхагданхай, эбсэлэгүй харша ангинууд үгы болгогдонхой. Нийтын үйлэдбэри ажалшадай саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна болон оюун бодолой эрилтэнүүдые улам hайнаар, хүсэдөөр хангадаг болохо зорилготой юм. Тиихэ зуураа үйлэдбэри саг үргэлжэ ургадан, хүгжэжэ, техническэ талаараа нарижан hайжарадаг. Арадай ажахы түсэбэй ёhоор, тааруугаар хүгжэдэг. Ажал гээшэ бүгэдэ нийтын шэнжэтэй. Үйлэдбэридэхи харилсаанууд хани, нүхэр ёhоной, бэе бэедээ харилсан туhалалсадаг гуримда үндэhэлэнхэй байдаг.

Тиибэшье социализм коммунизм хоёрой хоорондо горьтойхон илгаа бии юм. Экономикынгоо, нийтынгээ үзэл бодолой, хүн зонойнгоо ушар ёhо мэдэлгын талаар социализм хуушан байгуулалтынгаа үлэгдэлнүүдhээ удаахан саг соо хахасадаггүй. Тиихэдэ коммунизм хадаа социализмын үндэhэ hуури, тодорхойлон хэлэхэдэ, өөрынгөө үндэhэ hуури дээрэ хүгжэн мүндэлдэг. Коммунизм хадаа олонитын байдалай эгээн дээдэ, түгэс хүгжэнги шатань болоно.

Ушар иимэhээ коммунизм гээшэмнай социалис обществын хүгжэлтэhөө урган гарадаг зайлашагүй шухала шатань болоо. Зүгөөр коммунизм социализмhаа зүн дэгээн ургажа гарадаг бэшэ, харин коммунис партиин хүтэлбэреэр, түсэбэй ёhоор саг үргэлжэ хүгжэн ургадаг гээшэ.

Социализм коммунизм хоёрой хоорондо үшөө хэдэн шухала илгаанууд бии. Тэдэнь ямар бэ гэбэл, социализмын үедэ социалис зөөри хоёр ондоо байдаг—бүгэдэ арадай, гүрэнэй зөөри ба колхозууд, кооперативуудай зөөри. Энээнhээ уламжалан социализмын үедэ хүдэлмэришэн анги, таряашан анги гээд байдаг. Коммунизмын үедэ нэгэл түхэлэй зөөри—коммунис зөөри бии болохо. Коммунизмын бүрин түгэс илан мандахада хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай, интеллигенциин хоорондохи илгаа үгы болохо байна.

«Коммунизм гээшэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэйнь нийтэ арадай нэгэ зөөри болгогдоhон, обществын бүхы гэшүүдэйнь социальна талаараа хүсэд тэгшэ эрхэтэй ангигүй нийтын байгуулалта мүн» гээд коммунис общество КПСС-эй шэнэ Программа дотор тодорхойлогдоно. Социализмын үедэ бар хүсэнэй ба ухаан бодолой ажалай хоорондо, хото хүдөө хоёрой хоорондо горьтойхон илгаанууд бии байдаг. Коммунизмын бүрин түгэс илан мандахада эдэ илгаанууд мүлирэн үгы болохо. Бар хүсөөрөө ажал хээшэд культурно-техническэ хүгжэлтынгөө талаар, hургуули мэргэжэлээрээ ухаан бодолой хүдэлмэрилэгшэдтэй адли болохо. Зүгөөр мэргэжэл мэргэжэлээрээ илгарха ябадал үлдэхэ байха.

Социализмын үедэ ажал гээшэ хүдэлжэ шадаха хүн бүхэнэй уялгата, нэрэ хүндын хэрэг болонхойшье hаа, үшөөл нийтын ажалhаа хулжагшад, залхуу зайрангууд, аралжаа наймаашад, хүнгэн аргаар олзо зөөри бэдэрээшэд бии байдаг. Тиихэдэ коммунизмын үедэ обществын ашa туhада хэгдэхэ ажал гээшэ хүн бүхэнэй ажабайдалай анха түрүүшын эрилтэ болохо юм.

Социалис үзэл суртал хадаа социализмын үедэ обществын хүн зоной нэлэнхы олонхойнь хараа бодол болонтобошье hаань, шажанай мунхаг үзэл баримталдаг, хуушан сагай элдэб үлэгдэлнүүдhээ сэбэрлэгдээгүй хүнүүд ушардаг. Тиимэhээ хулигай хэхэ, хүниие дээрмэдэхэ, хулигаантаха гэхэ мэтын гэмтэ ябадалнуудтай ушарнабди. Мүн обществын гаргаhан продукци хүн бүхэнэй хэhэн ажалай зэргээр хубаагдадаг. Хүнүүд зөөри байдалайнгаа талаар адли бэшэ, илгаатай байдаг гээшэ. Коммунизмын үедэ хүнүүд гээшэ бүхы талаhаа болбосорон хүгжэхэ, эрдэм ухаан, техникэ саг үргэлжэ хүгжэжэ, үйлэдбэриин хүсэнүүд урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехээр ургажа, нийтын баялигууд билтаран хүгжэхэ юм. Одоол тэрэ үедэ «хүн бүхэнhөө шадалайнь зэргээр, хүн бүхэндэ хэрэгламжынь зэргээр» гэhэн агууехэ коммунис ёhо гурим бэелүүлхэ саг болохо. Одоол тиихэдэ хүнүүдэй хоорондохи эд зөөриин илгаа үгы болохо, обществын бүхы гэшүүдэй хоорондо социальна, национальна талаар адли тэгшэ байдал тогтохо. Хомхой хобдог сэдьхэл, муу муухай гэмтэ ябадалнууд сүм үгы болгогдохо. Хүнүүдые хуули журам сахиулха захиргаанууд үлүү болохо, обществын бүхы гэшүүдэй сүлөөтэй, үндэр дээдэ мэдэрэлтэй, тон эмхитэй ажалшад болоходонь гүрэн үлүү болоjo, коммунис ёhоной нийтын захиргаан болон хүгжэхэ юм.

Ушар тиимэhээ коммунизм гээшэмнай эрдэм наукын, техникын, соёлой угаа ехээр хүгжэhэн, бүхы талаараа үндэр дээдэ мэдэрэлтэй хүнүүдые хүмүүжүүлhэн, хүнүүдэй арга шадабариин, оюун бэлигэй дэлгэрэн бадарhан тон hайхан, угаа баян, сүлөөтэй, жаргалтай амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажалтай общество болохо юм.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛХЫН ТУЛАДА ЮУ ХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙБ?

Энэ асуудалда КПСС-эй XXII съезд, Программа хүсэд дүүрэн харюу үгэнэ. Коммунизм байгуулха гээшэ орёо бэрхэтэй хэрэг мүн. Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури бии болгохо, нийтын харилсаануудые нарижуулан hайжаруулха, шэнэ янзын хүниие болбосоруулан хүмүүжүүлхэ

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГҮҮДhЭ[...]

Харюусалгагүйгөөр хүдэлhэнэй гэмээр

Байгша оной үнгэрhэн дүрбэ hара хорин хоног дотор Анаагай совхозой 2-дохи отделенидэ нёдондоной энэ үеынхиhөө 27 центнер hүн багаар hаагдаба. Юун дээрэhээ, ямар шалтагаанhаа иимэ ушар болооб гэжэ хаража үзэбэл, отделениин hаалишад hү ехээр hаахын түлөө хүсэдөөр оролдодоггүй, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг байба. Жэшээлхэдэ, майн эхеэр hаалишад Е. Эпова, Л. Машанова гэгшэд үнеэдээ hайнаар hаангүй байжа, нэгэ үдэр 10—20 литр hү дутуу hаагаа hэн.

Гүүртын hаалишад ажалай гурим нягтаар сахидаггүй, ажалдаа хойно урда гаража, үнеэдэй дэлэнгые нидхэрэнгүй, яаралтайгаар hааhан лэ нэрэтэй болоод үнгэрдэ[...] на.

Теэд hаалишадай, мал[...] лагшадай иимэ муугаар [...] лажа байхадань отде[...] эрхилэгшэ И. Эпов, зо[...] Машанов гэгшэд я[...] хэмжээ абадаггүй, [...] хөөрэлдөөшье үнгэрг[...]

Тэрээнhээ гадна эл[...] хүсөөр үнеэ hааха агр[...] таад лэ миин хэбтэнэ. [...] ниие тодхожо, хүд[...] хойноhоо хэншье hанаа[...] бинагүй.

Иигэжэ 2-дохи отде[...] хүдэлмэришэдэй hү h[...] тон харюусалгагүйгөө[...] дажа байхада, тус с[...] дирекциин зүгhөө хат[...] жээ абадаггүйнь гайха[...]

Р. Цым[...]

Алжирай арадта туhаламжа хүргэгдэбэ

МОСКВА, июниин 1. (ТАСС). Шуhата колониальна дайнай үедэ эхэ оронhоо тэрьедэжэ гараhан Алжирай хүнүүдтэ нэн түрүүндэ үбшэнтэндэ, эхэнэрнүүдтэ, үхибүүдтэ Улаан хэрээhэнэй совет бүлгэм нэгэнтэ бэшэ туhаламжа хүргэhэн юм. Эвианай хэлсээнүүдэй баталагдаhанай hүүлээр эдэ тэрьедэжэ гараhан Алжирай хүнүүд Эхэ орондоо бусажа эхилhэн байна. Иигэжэ тэдэ хүнүүдтэ шэнэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоо. Эдэнэй гэр байрань hандаргагдашаhан байба.

Алжирай Улаан хахад hарын бүлгэмэй мэдээлдэ тус бүридөө арбан хүнэй байха 400 майхан эльгээгдэбэ. «ИЛ-18» түхэлэй самолёт июниин 1—3-да абаашаа. Эдэ майхангууд соо эхэ оронoo бусажа ерэhэн хүнүүд, нэн түрүүндэ эхэнэрнүүд, үхибүүд байха юм.

Алтайн хадануудта. Баруун гар тээнь Чуя мүрэн харагдана.
ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной июниин 5.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРТЭ

...хадай АССР-эй 40 жэлэй ойе угтуулан

...айгша оной июнь һарада ...—25-най үеэр) манай хүр- ...Яхадай АССР 40 жэлэйн- ...ойе тэмдэглэхэнь. Яхад ...өөһэдынгөө республикые ...а АССР, яхад хүниие — ...а хүн гэжэ нэрлэдэг юм. ...адай ажалшад 40 жэлэй ...ша соо Коммунис партиин ...н мэргэн ударидалга доро, ...ет засагай аша туһаар ма- ...ороной олон яһатанай эб ...булэ дотор гайхамшагта ...лтануудые туйлаа. Эндэхи ...омикын хүгжэлтые аба- ...үзэбэл, промышленнос- ...н бүтээн гаргадаг бүхы ...дукцинь 40 жэл соо 90 да- ... ехэ болоһон байна. ...ССР алмаз, слюда, туулга, ...а абалгын талаар манай ...н соо бараг түрүү һуури ...нэ. Мүнөө үедэ Вилюйгэй ...С, Чульманска ТЭЦ, Мир- ...скэ болон Доодо-Куранах- ... шанаржуулгын комбина- ...д, Бестяхска цементын за- ... болон бусад хэдэн олон ...приятинууд баригдажа ...хай.

...илюй мүрэнэй адагта ол- ...он байгаалиин баялиг га- ...ашаглахын тула 1963—65 ...дта Усть-Вилюйскэһээ ...уйск—Бестях хүрэтэр шэ- ...сорго татагдаха юм.

...ойто хизаарай шэмэрүүн ..., зунай охорхон сагта эр- ...гдэдэгшье һаа, эндэхи хү- ... ажахы нилээд хүгжөө. ... онтой жэшэбэл нёдондо ...—4,2, һү—3,1, хартаабха ...3 дахин үлүү ехээр гүрэн- ... худалдагдаа.

...хад зоной соёл культурын ...абтар түргөөр хүгжэһэн ...й 40 жэлэй ойдо зорюул- ... материал соо тодорхой- ... хэлэгдэнэ.

...еспубликынгаа 40 жэлэй ...хүндэлэлдэ Ленинэй ор- ...о Яхадай АССР-эй арад ...ажал хүдэлмэри дээрээ ..., шэнэ амжалтануудые ...ахын, коммунис ажалай ...этэ нэрэ зэргэдэ хүртэ- ...түлөө тэмсэлдэ 37 мянган ...лмэришэд, колхозникууд ...алис мүрысөөндэ орон- ... Энэ габьяата ойн һайн- ...эй дашарамдуулан, ком- ...зм байгуулха хэрэгтэ он- ...мжалтануудые туйлахань ...жаггүй.

«Социалистическая Якутия» газетэһээ абтаба.

КОММУНИС общество тухай

(Түгэсхэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта)

зорилгонууд нэгэн доро ойрын хорин жэлэй туршада шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Эдэ гурбан зорилгонууд соoһоо коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха зорилгонь шиидхэхы удха шанартай, манай гол экономическа зорилго болоно.

Энэ ехэ зорилго бэелүүлхын тулада совет орон хүсэн түгэс, маша ехэ хүсэтэй индустритай болохо юм. Ойрын хорин жэл соо промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 6 дахинһаа бага бэшээр ургаха зэргэтэй. Промышленность, илангаяа электрын элшэ хүсэ абалгые, машина бүтээлгые, химиин промышленностиие бүришье хурдан түргэнөөр хүгжөөгөөгүй хадаа бидэнэр арадай ажахын ондоо бусад һалбаринуудые, тэрэ тоодо хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөжэ шадахагүйбди.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ хүдөө ажахын туйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Хүдөө ажахые мүнөөнэй хэмжээндэ хүргэхын тулада 40 жэл соо тэмсээбди. Энэ хэмжээгээ 20 жэл соо 3,5 дахин ехэ болгохо, жэл бүхэндэ 18—19 миллиард пүүд ороoһо абадаг болохо, хүнэй гол шухала эдеэ хоол болодог мяха, һү, үнлэгэ гурба, гурбанһаашье үлүүтэйгээр ехээр абадаг болохоор хараалагданхай.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар промышленностиин, хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ табигдаһан зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһаниинь эли тодоор харагдаба. Долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын гурбан жэлэй даалгабариин һайнаар дүүргэгдэһэн ушар хадаа энээниие гэршэлнэ. Энээндэ манай дайсадшье маргашагүй. Харин хүдөө ажахын үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ гээшэ орёо, бэрхэтэй байна. Ушар тиимэһээ КПСС-эй Центральна Комитет байгша оной мартда тусгаар Пленум татажа, хүдөө ажахын гээгдэжэ ябаһан бүхы шалтагаануудые элирүүлээд, ойрын хэдэн жэл соо энэ һалбариие эрид хүгжөөхэ замуудые тодорхойлоо. Манай хамаг баялигай эшэ үндэһэн болохо газартаа урдань эзэн бусаар хандадаг байгаабди. Үрэжэл, шэмэ багатай үбһэ ногоо, овёс, зелёнко тарижа, паарлан амаруулжа хэды ехэ баялигаа дэмы хосоруулдаг байгаа гээшэбибди. Энэ ехэ алдуу дары түргэн заһагдажа, газарайнгаа гектар бүхэниие аша ехэтэйгээр хэрэглэхэ хэмжээнүүд бүри мүнөө хабарһаа эхилээд абтаба. Манай республикада ашаг шэмэ ехэтэй ургамалнуудые — горох, бобы, кукуруза нёдондоной- хиһоо 32 мянган гектараар ехээр шэниисэ, ячмень 50 мянган гектараар ехэ болгогдон таригдахань. Тиихэдэ овёс, зелёнко тарилга, сэбэр паар 50 мянган гектараар бага болгогдоо.

Энээнһээ түрүүн хүдөө ажахын үйлэдбэри хүтэлбэригүй шахуу байһан гээшэ. Мүнөө энэ һалбариие ударидан хүтэлбэрилхэ хэрэг үндэһөөрөө хубилгагдаа. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие һайнаар хүтэлбэрилхын тулада нютагай үйлэдбэриин колхозно-совхозно управленинүүд бии болгогдоо. Манай республика дотор тиимэ 4 управлени байгуулагдаад хүдэлжэ эхилэнхэй. Энэ революционно шэнэ хэмжээ ябуулгын аша туһа ехэтэй байхань дамжаггүй.

Социалис хүдөө ажахыдахи угаа ехэ арга боломжонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада газараа эзэн ёһоор эдлэдэг, хүдөө ажахын үйлэдбэриие зүбөөр хүтэлбэрилдэг болохоһоо гадна, тэдэниие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ба электрын хүсөөр зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэриие удааруулангүй шиидхэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада бии байһан машина техникэеэ хүсэдөөр, һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ эрилтэ табигдана. Үнеэ һаалгаһаа эхилээд, мал ажалдахи бүхы хүндэ ажалые машинаар хэдэг болохо хэрэгтэй.

Хорин жэлэй эсэстэ туйлагдаха юумэн тухай бэшэ, харин мүнөө, үглөө хэхэ юумэеэ ойлгожо абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэйбди. «...Ажалаар, имагтал ажалаар коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа, арад зоной материальна, оюун ухаанай эрилтэнүүдые бүрин хангахын тула шухала бүхы юумэ бии болгожо шадагдаха» гэжэ Н. С. Хрущев һая хэлэһэн байна.

Үнэн сэдьхэлһээ шармайн ажаллахадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха зорилго бэелүүлэгдэхэ гэжэ колхозник, совхозой хүдэлмэришэн бүхэн гүн гүнзэгыгөөр ойлгохо байна.

Коммунизмда орохо үедэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүсэн түгэсөөр хүгжэхэтэй хамта олониитын социалис харилсаанууд коммунис ёһоной болошо хубилха юм: ажалша ангинуудай хоорондохи илгаанууд үгы болохо, социалис хоёр янзын зөөри ниилэн нэгэдэхэ, үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулһанай, автомадаар зэбсэгжүүлһэнэй, ажалшадай алишье тээшээ дүүрэн тэгшэ болоһоной ашаар бар хүсэнэй ба ухаан бодолой ажалай хоорондохи илгаа дабан гаталагдаха, хото хүдөөгэй хоорондохи гол илгаанууд үгы болохо, нацануудые бэе бэедэ бүри дүтэ болгохо, арадуудай хани барисаа улам бэхижүүлхэ, социалис гүрэниие олониитын коммунис ёһоной захиргаан болгохо мэтын тон ехэ удха шанартай социальна хэмжээ ябуулганууд ойрын 20 жэл соо бэелүүлэгдэхээр хараалагданхай.

Шэнэ шэнжэтэй хүниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ, харин партиин, гүрэнэй болон олониитын эмхинүүдэй туйлай ехэ оролдолго хэшээл гаргаха орёо ажал мүн.

***

Коммунизм байгуулха зорилгын хэды ехэ, зүрхэнэй сог зали бадаруулмаар, омог баяр түрүүлмээр байһые ойлгожо абахын тулада, урдаа табигдаһан зорилгоо элирүүлэн тодоруулхын тулада коммунист бүхэн, ажалша бүхэн КПСС-эй Программые дахин дахин уншаха, шудалха, тэрэниие бэелүүлхын түлөө шармайн тэмсэхэ зэргэтэй.

С. БАДМАЕВ.

МОСКВА. **Час хэдэг хоёрдохи заводой хабсаралгын цех соо пятница бүхэндэ залуушуулай олоор суглараад, залуу басагантай хөөрэлдэжэ байхыень хаража болохо. Энэмнай агитатор Татьяна Фадеева гээшэ. Энэ басаган цехэй хүдэлмэрилэгшэдые КПСС-эй XXII съездын материальнуудтай танилсуулдаг, политинформаци үнгэргэдэг юм.**

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

...спублика доторнай модо ...хуулга эхилһээр һара ша- ...болижо, Үдэ голоор ерэһэн ... Онохойн модоной ком- ...т, Улаан-Үдын модоной ...ато хүргэгдэжэ байна. ...зундаа Үдэ голоор 1288 ...н кубометр модон урад- ...агдаха. Тиихэдэ 844 мян- ...кубометр Онохойн модо- ...комбинат хүргэгдөөд, эндэ ...өөдэгдэн болбосоруулаг- ... юм. Мүн хюрөөдэгдөө- ...модон түмэр замаар Дун- ...Ази, Кузбасс болон бусад ...сть, хизаарнуудта эль- ...эхэ.

... голой, мүн тэрээндэ ...г Хүрьбэ, Худан голнуу- ... модо урадхуулга түлэг ...аа. Мүнөө 500-аад мян- ...кубометр модон уһа руу ...данхай. Энэ жэлдэ олон ...омхозууд үбэлдөө модо ...һэн дээрэ зөөжэ, ябтал- ...байгаа. Энээнэй ашаар ...үнгэн зөөри, алмагдаһан, ... хүн хүндэ хүшэр ажал- ...үлөөлэгдөө бэлэй. 200 ...н кубометр модон мүль- ...дээрэ зөөгдэжэ, тэрэнэй ...хатай хамта урадхуу- ...жа эхилбэ.

...до урадхуулагшад ажа- ...аа хэды бэрхэшээлтэй, ... хүшэр байбашье, эр- ...эй һайнаар ажаллана. ...агдаһан участогтаа мо- ... урадхуулгые нарилан ...а хэрэгтэй. Тиигээгүй ...модон нэгэ газарта суг- ..., саашаа урдангүй зог- ...ог. Имэ ушар тохёол- ...гүйн тула модоной га- ...жа, суглархаар газарта ...гэлжын харууһа эмхид- ...

...хойн комбинадай за- ... модо оруулха ажал ... урадхуулагшадай бри- ...ууд һайнаар хүдэлмэ- ... Жэшээлхэдэ, Онохойн ...ово Соведэй депутат ...Николаевич Арефьев, ...силий Петрович Кис- ...гшэдэй хүтэлбэрилдэг ...нууд ажалай һайн жэ- ...уулна. Тэдэнэр халаа- ... даабариие ходо 115— ...оцент дүүргэжэ, дааба- ...гадуур 1—2 мянган ку- ... модо уһанһаа гаргана. ...бинадай 20 гаран бри- ...модо уһанһаа гаргалга ... ажалладаг. Тэдэнэр ...ортер, лебедкануудые ашагтай һайнаар хэрэглэнэ. Майн тэн багаар тус комбинадайхид модо уһанһаа гаргажа эхилээд, тэрэ гэһээр халаан бүхэндэ нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Үйлэдбэриин 2-дохи участогай хүдэлмэришэд графигаа уридшалан, шпалозаводой мастер П. Балаганскиин даадаг участогайхидые хэрэгтэй модоорнь гүйсэд хангана. Мүн Тимофей Егорович Десятых, Василий Иванович Кочетовой хүтэлбэрилдэг бригаданууд эршэмтэй ажалаараа суурхана. Тэдэнэр халаан соо 1100 тооной модо уһанһаа гаргаха нормоёо 1300 хүргэнэ. Эдэ хоёр бригада хоорондоо мүрысэн, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахые оролдоно.

3, 4-дэхи транспортёрнуудай тодхогдоһон газарта ажалладаг тус бригаданууд үйлэдбэриингөө хүндэ хүшэр ажалые хүнгэдхэжэ шадаа. Транспортёрто модо ашаха, модо ябталха ажал оньһожоруулагданхай.

Комбинадай хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абанхай. Модо урадхуулха, модо уһанһаа гаргаха бриганууд энэ ажалаа хараалагдаһан болзорһоонь 5—10 хоногоор уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэд. Коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солодо хүрсэлсэхөөр мүрысэжэ байһан тус комбинадайхид абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлнэ. Иигэжэ модо уһанһаа гаргаха май һарын түсэб болзорһоо хоёр хоногоор урид дүүргэгдээ. Комбинадай хүдэлмэришэд 100 гаран мянган кубометр модо уһанһаа гаргаад байна. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, хоёр дахин шахуу ехэ болоно.

Тус предприятиин цехүүдтэ модо болбосоруулха ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр шпала, хэрэгсэлэй модо хюрөөдэхэ, хайрсагуудые хэхэ, хюрөөдэмэл продукци ашаха ажалайнгаа таба һарын даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ. Валовой продукци гаргаха түсэб 110 процент хүргэгдөө.

С. Тюлюкин

Сабшалангай ургаса яажа дээшэлүүлхэб

Мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудай нэгэн

—Үнгэрэгшэ үбэлдөө ехээр ороһон саһан газарай хүрьһэндэ шииг нойто һайса үгөө. Энэ хабар эртэнһээ хойшо хура бороошье таһалдаагүй, сабшалан уһалаашьегүй һаа, ургаса гарахаараал гараха,— гэжэ нэгэ зариман тон буруу бододог байна.

Мүнөө хаа хаанагүй газарай хүрьһэн яһала норонхой, шииг нойтоошье элбэг. Теэд зунай эхеэр шанга наранай шарахада газарай хүрьһэн, илангаяа хуурай добо газар баһал түргэн хатаад, ургамал, ногооной гараса удааржа болохо ха юм. Тиимэһээ сабшалангаа хаһа сагтань уһалаагүй һаа, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абаха арга боломжомнай алдагдажа магад бшуу.

Үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулжа абахын тула юу хэхэ ёһотойб? **Нэгэдэхеэр,** сабшалангаа һайнаар утэгжүүлхэ, шэбхэжүүлхэ хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. **Хоёрдохёор, у**ргамал ногооной түлэг гаража байхада газараа зүбөөр уһалха шухала. **Гурбадахяар,** посхоод һайнаар барижа, сабшалангаа болзор соонь хааха гээшэ тон ехэ удха шанартай. **Дүрбэдэхеэр,** тэрэнээ шадамараар, эзэн ёһоор ашаглажа, ургасыень али болохоор дээшэлүүлхэ ушартай. Эдэ бүгэдые түрүү луговодууд эрхимээр бэелүүлжэ, сагай уларилһаа дулдыдадаггүй, жэлһээ жэлдэ тогтууритай һайн ургаса абадаг байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй сабшалан уһалха хүдэлмэри түлэг дундаа ябана гээшэ. Эгээл мүнөө ургамал ногооной үдэр һүнигүй гаража байхада, газараа нэгэ жэгдээр, зүбөөр уһалха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Хэрбээ сабшалангаа зүбөөр, ханалгатайгаар уһалжа шадаагүй һаа, гансашье ургасань доошолхо бэшэ, мүн үбһэ ногоонойнь шанар эрид муудадаг байна. Жэшээлхэдэ, зарим газарта ябахада хотогор хонхосог газарта уһан ехэ тогтожо аягалашоод байхадань, үндэршэг, дээрэ добо газартань уһан ороойдоо хүрөөгүй байдаг. Тиимэһээ хонхор газарта уһан удаан тогтожо байбал, һүүлдэнь тэндэ намагай муу нарһан үбһэн, хүбхэн жэбхэн гэхэ мэтэ ургашадаг. Гадна уһалууриин мууһаа боложо, ногооной ургаса зарим газарта аргагүй шэнгэнээр, нүгөө тээнь үдхэнөөр гарана ха юм. Энээнһээ боложо, бүхы дээрээ ургасань биратай ехэ болодоггүй байһаниинь мэдээжэ.

Энэ юун дээрэһээ болоноб? Нэгэдэхеэр, зарим луговодууд газараа уһалаа гээшэбди гээд, һубаг канавынгаа нэгэ тээгүүр һэтэлжэ, уһыень хажуу тээшэнь шааяса урдахуулжархёод лэ һанаа амархан саашаа ябашадаг. Тэрэ уһанайнгаа сабшалан дээгүүр яажа, хайшаа урдаһыень, газараа хэр зэргэ норгоһыень оройдоо харадаг, шалгадаггүй. Тиимэһээ табиһан уһаниинь уруудам газарта тогтон торонгүй нэгэ тээшэ урдашадаг гээшэ. Үнеэхи луговодной үглөөдэрынь гү, али үдэшэлэн ерэжэ, газар уһалагдаа гэжэ нэрлээд, һэтэлһэн нүхэеэ бүтүүлжэ, уһаяа ондоо тээгүүр табина. Иимэ нозогой ажалһаа мүртэй үрэ гарахагүй байһаниинь элитэ. Харин сабшалан һайнаар уһалха гэбэл, саг үргэлжэ хаража, шалгажа, уһаяа нэгэ тээшэнь үлүүсэ урадхуулангүй, зохидоор тараажа, газартань шэнгээхые оролдохо ушартай.

Иигээд удахагүй сабшалангаа хоёрдохёо уһалжа эхилхээр болохо байна. Тиибэшье байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалые хараада абалсаха ёһотойбди. Хура бороогой ехэ ороогүй, газарай хуурайшаг байгаа һаань, түрүүн уһаяа багашагаар табин, дээрэһээнь шиигтүүлжэ үгэхэдэ болоно. Тиигээд саашадаа, хэрэгтэй болоо һаань, хоёрдохи, гурбадахяа уһалжа эхилхэ шухала.

Зарим ажахынууд сабшалангай хагда малдаа эдюулхэмнай гээд, хабар хожом болотор тэрэнээ гэшхүүлжэ, үлтилүүлжэ байдаг. Энэмнай яашье зохихогүй ябадал гээшэ. Илангаяа, һая уһалһан сабшалан дээгүүр адууһа мал ябуулжа болохогүй. Энээнһээ уламжалан жэлһээ жэлдэ олохон центнер үбһэн дутуу абтана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө энэ алдууе дабтаха ёһогүйбди. Нэн түрүүн колхоз, совхоз бүхэндэ ойрын үдэрнүүдтэ посхоод һайса барюулжа, сабшалангаа хорёолжо, хаажа дүүргэхэ саг ерээ. Мүнөө сабшалан дээрэ нэгэшье мал ябаха зэргэгүй. Илангаяа ажахын тоосоондо орожо, сабшалангаа даажа абаһан бригада, отара, фермэнүүд энэ асуудалда бүхы анхаралаа табиха байна. Хэжэнгын совхозойхид сабшалангаа хаажа абаһаар үнинэй.

Тиихэдэ намар сабшалангай ургаса хуряажа абаһан хойноо малаа тэндээ оруулхаяа ехээр яараһанай хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, хэнзэ ногооной хүсэд һайн болоо, бэежээгүйдэ мал оруулхада хожомоо ургасань ехээр муудадаг. Теэд хүсэд гараагүй хэнзэдэ адууһа малшье ёһоор таргалхагүй бшуу.

Гадна мүнөө сабшалангаа фермэ, гүүртэ, отарануудта хубаажа үгэхэдөө ямар малые, ямар үбһэтэй газарта байлгахаб гэжэ һайнаар тодорхойлхо шухала. Жэшээнь, һаалиин үнеэдтэ хуурай добо газарай шэмэтэй хяаг үбһэн үгтэхэ болоно. Харин адуу морид ой модон соогуур ябажа, уһа намаг газарайшье үбһэ эдихэдээ хамаагүй ха юм. Эхэ хонид, эрьенүүдтэ баһал ондо ондоо шанартай үбһэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй.

Сабшалангаа зүбөөр хубаарилаад, хүсэд эзэтэй болгожо, хаһа сагтань һайнаар уһалаад, утэгжүүлээд, шадамараар хэрэглээ һаа, үбһэ ногоо элбэг ехээр абаха дүүрэн аргатайбди.

Д. Уртюбаев,
Буряадай хүдөө ажахын институдай багша, манай редакциин штатнабэшэ таһагые даагша.

БИБЛИОТЕКЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Манай орон дотор үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулжа байһан үедэ соёл культурые хүгжөөлгэ хадаа соёлой агуу ехэ хубисхалай шиидхэхы шатань болоно. Энэ шата дээрэ соёл сурталай болон соёл культурын талаар хамаг эрхэ нүхэсэл олгогдоһон байха ёһотой. Энээнэй нэгэ һалбаринь юуб гэхэдэ, библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие саашадань нарижуулан һайжаруулха хэрэг болоно. Тус асуудал байгша оной майн 28—29-дэ болоһон научно-практическа конференци дээрэ тусхайлжа зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ суглаан Зүүн Сибирэй библиотечнэ институдай, республикын Культурын министерствын үүсхэлээр зарлагдаа.

Республика дотор библиотекэнүүдые олошоруулха, номой һангай ямар байһан, номоор арад зоной ямараар хангагдадаг тухай асуудалнууд конференци дээрэ гол түлэб хэлсэгдэжэ, олохон зүбшэл һанамжанууд дурадхагдаба.

Манай республика дотор 1041 библиотекэ бии. Тиимэһээ номуудые арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ арга боломжо яһала хангагданхай. Гэбэшье 150 тухай тосхон газарнуудта ном дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Тэндэ библиотекэ байхагүй. Энэ юун дээрэһээ шалтагаална гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ниитын эмхинүүд (нэн түрүүн профсоюзууд болон колхозууд) хүн зоной эрилтые хангаха тушаа анхаралаа багаар табина. Хоёрдохёор, олониитын хүсөөр библиотекын хүдэлмэри һайса эмхидхэгдэнэгүй. Жэшээнь, нүүдэл библиотекэнүүдэй тоо 1960 онойхиһоо олошороогүй. Мүн библиотекэнүүдэй хайхарамжагүй дээрэһээ бүхы айлнуудай 25 процентнь библиотекэһээ ном абажа уншадаггүй. Тэрэшэлэн библиотекэнүүдые зүбөөр хубаарилан байгуулха талаар эмхи зургаанууд хоорондын түсэб республика дотор мүнөө хүрэтэр табигданагүй. Библиотечнэ хэрэгые саашадань хүгжөөхэ хараа түсэбые анхаралдаа абангүй, эндэ тэндэ библиотекэ тогтоодог ушар үзэгдэнэ. Ганса нэгэ һуурин газарта хоёр-гурбан библиотекэ ажаллажа, бэе бэеэ дабтадаг, бүхы дээрэнь хүн зоной эрилтые хангаха хэрэгтэ һаад түбэг тохёолдодог байна.

Тиихэдээ библиотекэһээ хүн зоной хэды зэргэ холо ойро һуудаг байһаниие хараадаа абалсаха шухала болоно. Тэрэшэлэн зарим жэжэ библиотекэнүүдые нэгэдхэхэ тухай, номой һан баяжуулха тухай хөөрэлдөөн болобо. Мүнөө үедэ республикын библиотекэнүүдтэ 2,7 миллион ном бии. Һүүлэй гурбан жэлэй турша дотор 622 мянган ном шэнээр абтаа. Гэбэшье РСФСР доторхи бусад республикануудтай жэшэхэдэ, манай библиотекэнүүд үсөөн номтой байна. Олохон хүдөө тосхонуудта ажаһуудаг ажалшад «библиотекэдэмнай шухала номууд үсөөн» гээд гомдодог. Иимэ байдал юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, республикын книготорг библиотечнэ коллекторэй захилые нэгэтэшье гүйсэд дүүргэдэггүй, библиотекэнүүдтэ хуушарһан лэ номуудые олоор эльгээдэг заншалтай. Гадна ямар номуудые хүн зоной ехээр хэрэглэжэ байһые хараадаа абадаггүй баримтанууд үзэгдэнэ. Хүн бүридэ номой хүртэсын тоо тон бирагүй байһаар. Жэшээнь, мүнөө үедэ зарим аймагуудай хүн бүхэндэ оройдоол 2,4 ном хүртэнэ. Тиимэһээ нэн түрүүн зоной эрилтые хараадаа абалсажа, библиотекэнүүдтэхи номой жасые һэльбэхэ, баяжуулха тушаа научно-практическа конференци онсо анхарал хандуулба. Мүн хүн бүхэндэ номой хүртэсын тоо нэн түрүүшын анхаралда абтаха ёһотой. Улад зоной ямар ном уншаха дуратай байһаниие тодорхойлон элирүүлхэ тусхай комиссинуудые байгуулха тухай һанамжалагдаба.

Тиигэжэ гэр бүлэ бүхэндэ шухала номууд саг болзор сооогоо хүргэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн ажал дээрээшье байгшад номуудаар хангагдаха.

Ямар нэгэн шалтагаан дээрэһээ ном уншадаггүй хүнүүдэй тооe бүридхэхын тула сомоной Соведүүдтэ, гэр байрын захиргаануудта мэдээсэлнүүд абтаха, айлаар ябажа асуулта хэгдэхэ болоно. Мүн бусадшье олон янзын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхээр хараалагдана. Хэблэлээр, радиогоор болон телевиденеэр ном тухай пропаганда хэгдэхэ, тус асуудал партийна суглаанууд дээрэшье табигдаха, уншагшадай конференцинүүдшье үнгэргэгдэхэ байна.

Арад зоной дунда ном үргэнөөр тарааха зорилготойгоор эмхи зургаанууд, предприятинууд, гэр байрын захиргаануудта нүүдэл библиотекэ, ниитын абонементнүүд эмхидхэгдэхэ юм. Олониитын хүсөөр библиотекын хүдэлмэри ябуулха тушаа ехэ анхарал хандуулагдаха.

Научно-практическа конференци юу харуулааб гэхэдэ, хүн зоной эрилтые хараадаа абалсажа, библиотекэнүүдые тогтоохо, ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн һэльбэхэ, номой һангые баяжуулха, библиотекэнүүдые хоорондонь холбоотой болгохо тон шухала болоо. Энэ хадаа коммунизмын агууехэ программа бэелүүлхэ, хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Н. Карташов,
Зүүн Сибириин библиотечнэ институдай багша.

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. **Константиновска электромеханическа заводто ехэ хүсэтэй электрын элшэ хүсэ дамжуулхада хэрэглэгдэхэ выключатель бэлдэгдээ. Зураг дээрэ: слесарьнүүд Ф. Луценко, А. Антонов гэгшэд энэ агрегадые туршахаяа бэлдэжэ байна.**

ТАСС-ай фотохронико.

Хоёрдохи хахадай даабаряар

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн үрэ жэмэсэй заводой хүдэлмэришэд коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, эршэмтэй һайнаар ажаллана. Энэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, тэдэнэр долоон жэлэй түсэбые зургаан жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл, коммунис ажалай ударнигууд Зинаида Аверьяновна Ерофеева, Лена Марковна Кожевникова, Васса Кузьминична Потёмкина, Наталья Матвеевна Ерофеева гэгшэд халаанайнгаа даабариие ходо 150 процент дүүргэдэг болонхой.

Энэ заводой хүдэлмэришэд байгша оной түрүүшын хахадай туршада 179 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые буйлуулан гаргаха түсэбтэй байһанаа, таба һара соо 210 мянган түхэригэй продукци гаргаба.

С. Вяткин.

Геологическа аяншалгые эмхитэйгээр үнгэргэе

Ашагта малтамалнуудые бэдэрэн оложо, арад зоной аша туһада зорюулха хэрэгтэ ажалшад олоороо хабаадалсадаг болонхой. Республика доторнай олон хүн зоной хабаадалгатайгаар геологическа аяншалга дүрбэдэхи жэлээ үнгэргэгдэхэнь. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүтэлбэреэр, элдэб организацинуудай туһаламжаар ашагта малтамалнуудые бэдэржэ олохо ажал эмхидхэгдэнэ.

Республика дотор геологическа аяншалгын эмхидхэгдэһэн түрүүшын 1959 ондо ашагта малтамалнуудай хэбтэшын хаана бии байһые тодорхойлхо талаар ехэ ажал хэгдэһэн байна. Тэрэ гэһээр арад зон иимэ аяншалгада бүри олоороо гарадаг, байгаалиин баялигуудые бэдэрэн олохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Аяншалга аша туһатайгаар үнгэргэхын тула эртээнһээ һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Нёдондо жэлдэ аяншалгада бэлэдхэлые Буряадай геологическа управлениин геологуудай, дунда һургуулинуудай түлөөлэгшэдэй, байгаалида дурлагшадай хүсөөр ябуулһан юм. Арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ байгаалиин баялигуудай ямар ехэ удха шанартай байһан тухай лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн, геологуудтай уулзалганууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Иигэжэ үргэн ниитэ арад зомнай геологи гээшэ юун бэ, тэрэ ямар үүргэ гүйсэдхэдэг тухай танилсажа, геологуудай ажалда хабаадалсаха аргатай болоо һэн. Энээнэй ашаар жэл бүхэндэ эмхидхэгдэдэг аяншалга ехэ аша үрэ үгэдэг болобо. 900 отрядта хабаадалсажа, республикынгаа газар дайдаар ябаһан, ашагта малтамалнуудые бэдэрэлсэһэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад ехэ ажал хэһэн байна.

Үнэтэ малтамалнуудые олохонь тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Аяншалагшад энээниие һайнаар мэдэрдэг тула ашагта малтамалнуудые хаана, ямар газарта бэдэрхэ, тэрэниие шулуу элһэнһээ хайшан гэжэ илгахаб гэжэ мэдэдэг болонхой. 1961 оной геологическа аяншалгада хабаадагшад ашагта малтамалнуудай уурхайн баймаар газарнуудые зааһан 249 дурадхал оруулһан юм. Тэдэнэй 170-иень геологууд шэнжэлээ. 9 дурадхалынь ашагтай дээрэ тоологдоод, саашадаа тэдэниие элирүүлхын, ямар ашагта малтамалнуудай бии байһые тодоруулха ажал эмхидхэгдэжэ байна.

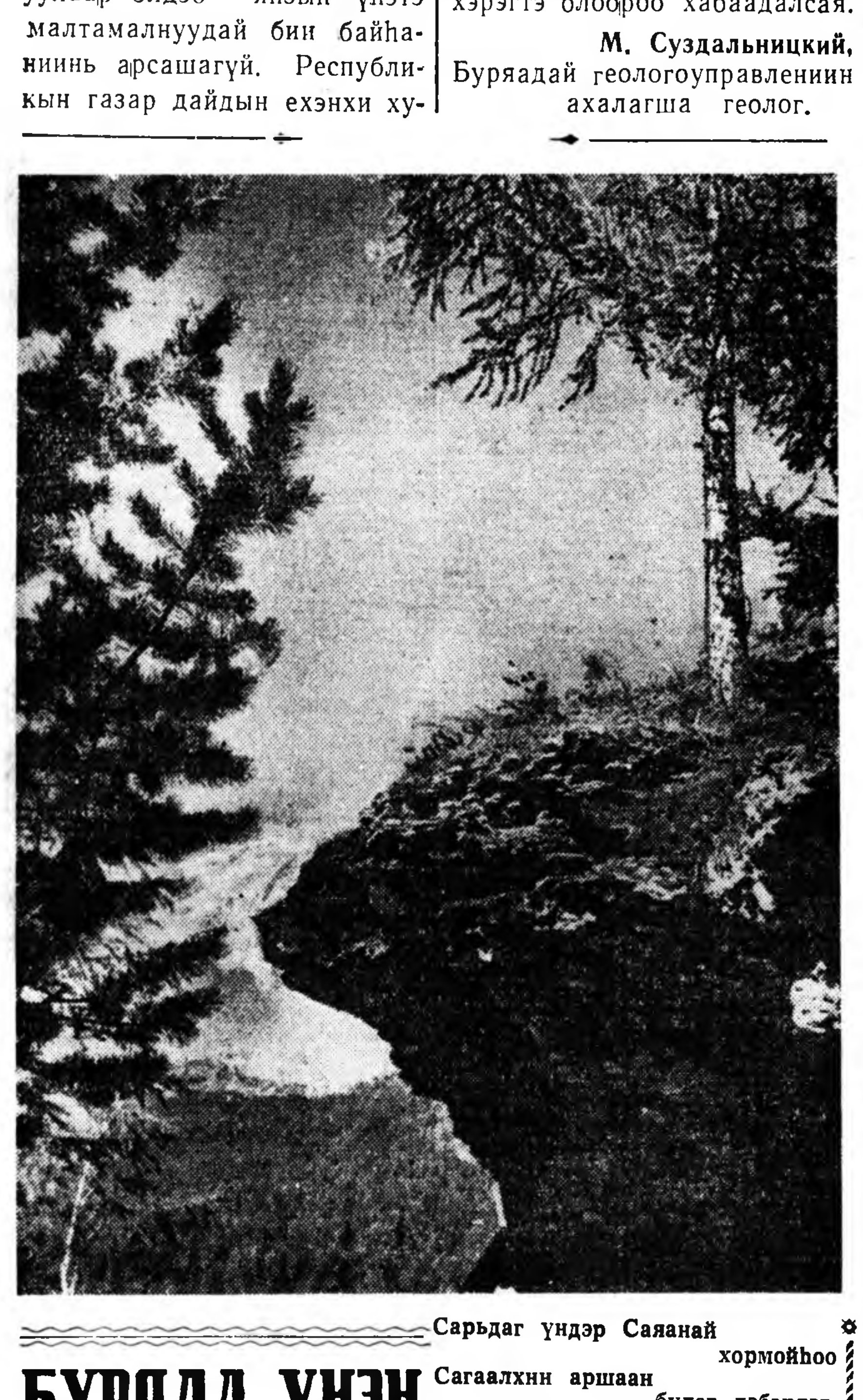
Республикымнай газар дайда хүсэд һайнаар шэнжэлэгдээгүйнь мэдээжэ. Хүн зоной ябадаггүй ой тайга, хада уулаар элдэб янзын үнэтэ малтамалнуудай бии байһаниинь арсашагүй. Республикын газар дайдын ехэнхи хуби дээрэ элдэб малтамалнууд дайралдадаг. Жэшээлхэдэ, гранит, сиенит гэдэг малтамалнууд олон газарта олдоһон байна. Гранидай уурхайн элирһэн зарим газарта молибден, вольфрам, олово олдоһон байха юм.

Боцын, Үшөөтэйн нифелиновэ сиенидэй хэбтэшэ республика доторнай һайн мэдээжэ болонхой. Энэ малтамал геологическа аяншалгада хабаадагша С. Б. Цыреновэй зууршалгаар олдоһон. Тиихэдэ республикымнай хойто аймагууд, Зүүн-Саянууд ашагта малтамалнуудаар айхабтар баян. Баунтын, Хойто-Байгалай аймагуудта алтанай уурхайнууд олдоо һэн, энэ үнэтэ зүйлэй хэбтэшэ бусад газарташье бии байха. Баргажанай, Ахын, Түнхэнэй, Зэдын аймагуудта алтан бии гэжэ тодоруулагданхай.

Энэ жэлэй аяншалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ зорилгоор январьһаа май һара хүрэтэр бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Арад зоной дунда геологическа эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдээ. Сэлэнгын, Хойто-Байгалай аймагуудай штабууд малтамалнуудай бэдэрэлгэдэ хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, аяншалгын тусхай маршрут тодорхойлһон, отрядуудай хүтэлбэрилэгшэдые томилһон байна. Зарим дунда һургуулинууд зунай амаралтын сагые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, ухибүүдые түрэл хизаартаа дуратайгаар хүмүүжүүлхэ зорилгоор аяншалгада бэлэдхэхэ талаар ехэ ажал ябуулаа. Жэшээлхэдэ, Ивалгын, Тарбагатайн, Ново-Селенгинскэ, Шахтинска, Оронгын дунда һургуулинууд, Хүнтэйн, Десятниковай найман жэлэй һургуулинууд геолог-инструкторнуудай хүтэлбэреэр ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгын ёһо гуримтай, компас яажа хэрэглэхэ гэхэ мэтэ асуудалтай танилсаһан байна. Аяншалгада хабаадагшад ямар нэгэ аймагай байгаалиин баялиг болон эрхэ байдалтай танилсахын, тэндэхи газарай хүрьһэ шэнжэлхын тула элдэб минералнуудые суглуулжа, тусхай коллекци эмхидхэдэг болоо. Ородой агууехэ эрдэмтэн М. В. Ломоносов бүри 200 жэлэй саада тээ гол мүрэнүүдэй, далайн, нуурай эрье шадархи шулуу суглуулгын удха шанар тухай онсо тэмдэглэһэн юм.

Республикынгаа байгаалиин баялигуудые арадай ажахыда зорюулха хэрэгтэ олониитэ ехэ үүргэ дүүргэхэ, геологуудта ехэ туһаламжа хүргэхэ байна. Энэ зунай геологическа аяншалгые ашагтай туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ олоороо хабаадалсая.

М. Суздальницкий,
Буряадай геологоуправлениин ахалагша геолог.

Сарьдаг үндэр Саянай
хормойһоо
Сагаалхин аршаан
булаг дэбэрдэг.
Эгсэ эрьеынь шулуун оройгоор
Элдэб сэсэгүүд ереэлэн дэлгэрдэг.
И. ДЕНИСОВЭЙ фото-этюд.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной июниин 5.

Хилын саанаһаа

МҮНӨӨ САГАЙ ТОН ШУХАЛА АСУУДАЛ

УЛААН-БААТАР, июниин 2. (ТАСС). Уласхоорондын нягта нарин хиналта тогтоожо, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха, ядерна зэбсэг туршалгые хорихо гээшэ дэлхэйн дайн байлдаае уридшалан сараха нэгэл зүб зам болоно. Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ зорюулагдаһан Москвада зарлагдаһан бүхэдэлхэйн конгресс энэ талаар шиидхэхы үүргэтэй байха гээд «Үнэн» газетэ мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэг соо тэмдэглэбэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйн олон миллион хүнүүд, тэрэ тоодо монгол арад Советскэ правительствын ябуулдаг гадаадын политикые халуунаар дэмжэдэг. Тиигэжэ буу зэбсэг хуряаха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, хүн түрэлтэниие һүртэ хойшолонтой термоядерна дайнһаа зайлуулхын түлөө Советскэ правительство ехэ оролдолго гаргадаг гэжэ «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

Һандаран һалажа байгаа капиталис байгуулалтые хамгаалан абаха һэдэлгэтэй США толгойлогшотой империалис этэгээдүүд ракетно-ядерна дайн байлдаанда бэлдэнэ.

Тиигэжэ буу зэбсэг үлэмжэ ехээр бэлдэнэ. Эдэ бүгэдэ ямар баримтануул дээрэһээ элирнэб гэхэдэ, агаарта ядерна зэбсэг туршагдажа байна. Лаосой хэрэгтэ бүдүүлигээр хамааран оролсоно, бундесверые ядерна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэ эрилтэ табина, мүн эб найрамдалда эсэргүү хорото үгэсөөнүүдые империалистнууд бэелүүлнэ гээд газетэ саашань үргэлжэлүүлбэ.

Зүгөөр империалистнуудай дура зоргоороо аашалдаг сагынь орогүй үнгэршоо. Дайн байлдаа, ээрхэг түримхэй добтолго хэхэ һэдэлгэтэй этэгээдүүдтэй эб найрамдалай, социализмын һүрэтэ хүсэнүүд тэмсэнэ. Энэ һүрэтэ хүсые Советскэ Союз толгойлжо ябана гэжэ тэндэнь бэшэгдэнэ.

—✦—

Үшөө нэгэ тагнуулшан табигдаба

НЬЮ-ЙОРК, июниин 2. (ТАСС). Америкын информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһээр, Ванденберг (Калифорни) гэдэг авиабаазаһаа «нюуса» хэмэл одон табигдаба гээд США-гай агаарай хүсэнүүдэй командовани мэдээсээ.

Катангада эльгээгдэхэ хүлһэншэд бэлдэгдэнэ

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Катангын «президент» Чомбе гэгшын армила хүлһөөр алба хэхэ хүнүүдые суглуулха хүдэлмэри США-да бэелүүлэгдэжэ эхилээ. «Африка Трейд энд Дивелопмент» журнал иигэжэ мэдээсээ. Гол түлэб Кубын эмигрантнууд, Кубада эсэргүүгээр хэгдэһэн США-гай хорото хэрэгүүдтэ урдань хабаадаһан хүнүүд суглуулагдана гээд энэ журнал бэшэбэ.

«Һайн дураараа» алба хэхэ эдэ хүнүүдэй зариманиинь Родезеэр дамжажа, Катанга һаядаа орохо гээд журнал мэдээсэбэ.

Баатарлиг Кубын ухибүүдэй һайндэр

ГАВАНА, июниин 2. (ТАСС). Июниин 1-һээ 7 хүрэтэр Кубада ухибүүдэй недели үнгэргэгдэхэнь. Ухибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр, июниин 1-дэ, ороной бүхы газар нютагуудаар Кубын ухибүүдэй хүхюу һайндэр болобо. Паркнууд соо, һургуулинуудта, ухибүүдэй саадуудта, спортивна талмай дээгүүр Кубын ухибүүд хүхиһэн, сэнгэһэн, ирагуу һайхан дуу дуулаһан байна.

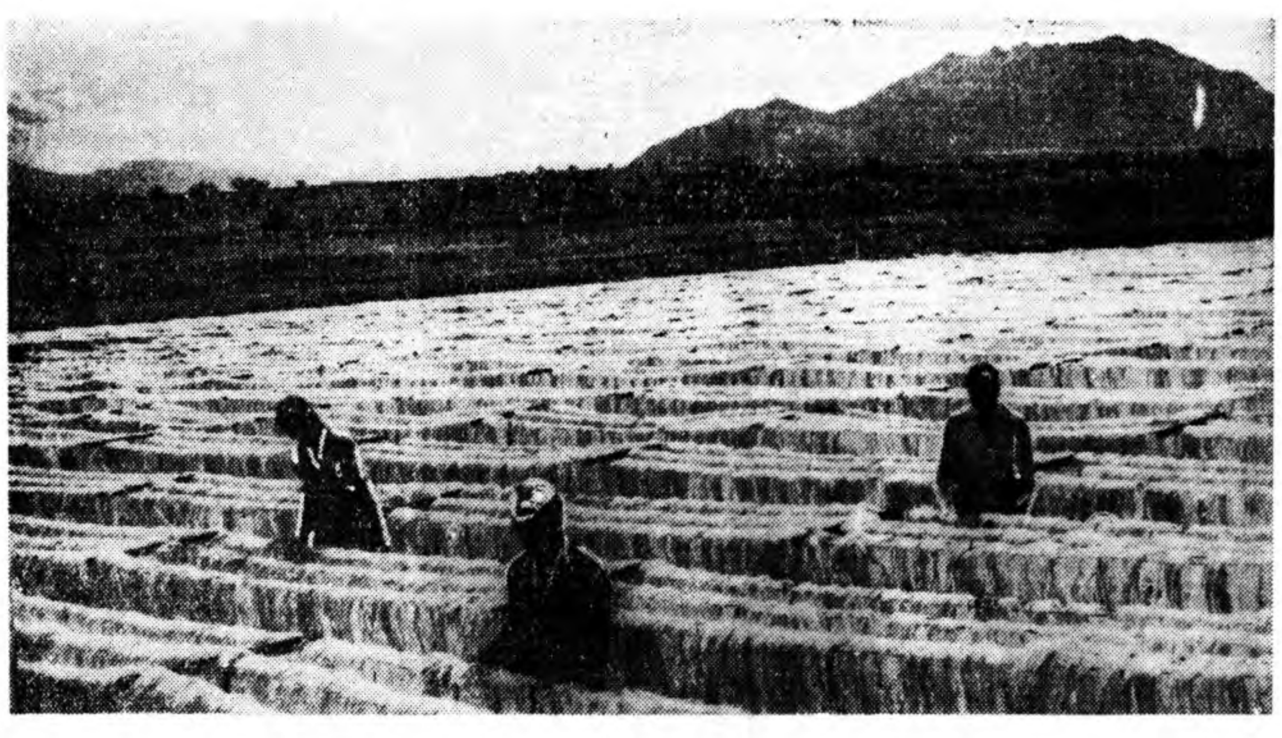
Энэ үдэр спортивна городок Гаванын ухибүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй байба. Энэ городогой түхэреэн ехэ зал соо үдын хойно Гаванын хэдэн арбаад мянган ухибүүдэй баяр ёһололой суглаан болоо. Кубын эхэнэрнүүдэй федерациин президент Вильма Эспин премьер-министрэй секретарь Селии Санчес Чек гэгшэдэ 650 мянган песо барюулаа. Энэ мүнгэ зөөриие ухибүүдэй саадуудые барихаяа бүхы оронойнгоо хүн зонһоо суглуулһан юм.

Мүнөө үедэ Кубада ухибүүдэй 75 саад бии. Ухибүүдые хамгаалха үдэртэй дашарамдуулан, ниислэлэй эгээ бэгахан ажаһуугшадай мэдэлдэ үшөө зургаан саад үгтэһэн байна.

Саашадаа ажалшадай эрилтэнүүдые бултыень хангахаар ухибүүдэй саадууд Кубада бии болгогдохо гээд Вильма Эспин тэмдэглэ[...]

Кубын гэгээрэлэй ми[...] нистр Армандо Харт [...] абажа, Кубада бай[...] лагдажа байһан соци[...] лизм хадаа гайхамш[...] та һайхан дэлхэй бо[...] но, эндэ үлэсхэлэн з[...] лон гэжэ байхагүй [...] мэдүүлһэн байна. Со[...] циализм болбол хүг[...] тын, баярай, бүхы [...] нүүдэй хани барис[...] ёһоор ажаһууха дэл[...] мүн. Иимэ гайхамш[...] дэлхэйе—социали[...] Кубын арад мүнөө [...] гуулжа байна гээд [...] саашань үргэлжэлүү[...]

Баяр ёһололой с[...] лаанай һүүлээр сп[...] тивна городогто [...] наадан, һорёон [...] гэгдэһэн байна.

Танганьика сизаль гаргалгаар дэлхэй дээрэ түрүүшын һуури эээлдэг. Энэ абтаһан утаһанай дүрбэнэйнь нэгэ хуби гадаадын оронуудта абаашагдадаг юм. Зураг дээрэ: сизалиин утаһые хатаажа байна.
Синьхуа—ТАСС-ай фото.

—✦—

Болгариин арад баатарнуудайнгаа дурасхаал тэмдэгл[...]

СОФИ, июниин 2. ТАС[...] ай корреспондент К. Орло[...] мэдээсэнэ:

Христо Ботевой, Турш[...] капитализмын, фашизмын [...] гоолшолдо эсэргүү тэмсэ[...] Эсэгэ ороноо хамгаалха д[...] най жэлнүүдтэ наһа бара[...] баатарнуудайнгаа дурасх[...] лые энэ үдэр бүхы Болгари[...] арад тэмдэглэжэ байна.

Сентябриин 9-нэй нэрэм[...] тэ талмай дээрэ, Георгий [...] митровэй мавзолейн дэрг[...] Болгариин эрхэ сүлөөгэй, [...] даанхай байдалай түлөө [...] наһаяа үгэһэн баатарнуу[...] дурасхаалые тэмдэглэһэнэ[...] лол үнгэргэгдэбэ. Болгари[...] арадай революционно тү[...] дэ, Болгариин Коммунист[...] скэ партиин түүхэдэ зори[...] лагдаһан митинг, суглаану[...] хаа хаанагүй, город, һуу[...] нуудаар үнгэргэгдэнэ.

Баатарнуудай дурасхаа[...] зорюулагдаһан бэшэгүү[...] бүхы газетэнүүд толилбо.

Социалис революциин хэр[...] арад зонойнгоо эрхэ сүлө[...] түлөө дайн байлдаанда [...] һан үнэн сэхэ хүбүүдэйм[...] хэрэг, найдамтай гарта [...] хой гэжэ «Работническо [...] ло» газетэ түгэсхэлдөө бэ[...] бэ.

—●—

Ванкувертэ болоһо[...] уулзалга тухай

ОТТАВА, июниин 2. ТА[...] ай корреспондент А. Жигу[...] мэдээсэнэ:

Канадын премьер-мин[...] Дифенбейкер һунгалтын [...] лохын урда тээ орон соо[...] раа ябаба. Тэрээниие үд[...] жэ ябаһан Канадын жур[...] листнууд Ванкувертэ м[...] 31-нэй үдэшэлэн болоһон [...] уулзалга тухай бэшээ. [...] уулзалгын үедэ премьер-[...] нистр «ехэ таагүй» байда[...] оробо.

Табан жэлэй саада тэ[...] дэ орходоо олон хүн [...] ажал хүдэлмэритэй гэжэ Д[...] фенбейкерэй мэдүүлхэ[...] зал соо хашхаралдаан бо[...] бо. «Бидэнэр ажалтай бол[...] дуратайбди» гэһэн үгэнүү[...] хэды дабтажа байгаад хаш[...] ралдаа. «Амгалан тайбан [...] бидэнэр Канадада ядерна з[...] сэггүй байха хүсэлтэй[...] гэжэ үгэ хэлэгшын мэдүү[...] дэнь, һунгагшад һайнаар [...] ба. «Канада хэдыдэшье [...] на зэбсэгтэй болохогүй», [...] дэнэр эб найрамдал тогт[...] хүсэлтэйбди» гэжэ тэд[...] булта зэргэ дабтан хэ[...] «Өөрынгөө баримталдаг [...] раа бодолые тайлбарила[...] лэхэ арга олгыт»... гэжэ [...] мьер-министр һунгагш[...] хандаба. Консерваторну[...] тала баригшадай, полиц[...] хидай, нүгөө талаһаа эд[...] дурагүй хүнүүдэй хоор[...] арсалдаан болобо. «Эб н[...] рамдал, ажал хүдэлмэри[...] һэн үгэнүүдые зал соо ба[...] хүнүүд хамтаараа дабта[...] лээ.

Редакторай орло[...]
М. Н. НИМАЕ[...]

Уласхоорондын шэнжэлэл

Вашингтон Бонной хэлэһээр болоно

Баруун Берлин сүлөөтэ демилитаризованно город болохо ёһотой, болохошье

СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Добрынин майн 30-да гүрэнэй департаментда ошожо, Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тушаа США-гай гүрэнэй секретарь Д. Расктай хөөрэлдэбэ. Германиин асуудалаар СССР США хоёрой хоорондо холбоо барисаан энэ хабартаа, апрелиин эсэс хүрэтэр, Вашингтондошье, Женевэдэшье байһан юм. Тиин хоёр тала өөһэдынгөө правительствануудта элидхэһэнэй, өөһэдынгөө союзнигуудтай зүбшэһэнэй һүүлээр хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхын тулада забһарлалга хэхэ гэжэ хэлсэһэн байгаа. Һара болоод байхадань хөөрэлдөөнүүдынь дахяад эхилбэ. Энэнь һайн юумэ гээшэл. Советскэ Союз хадаа арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэхэ аргаар шиидхэхэ гэжэ ходоо оролдодог, оролдоношье. Хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ һаяхан президент Д. Кеннедиин хэлээшэнь һайн байна. Германиин асуудал эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгые үни удаан унжагайруулха гээшэ эб найрамдалай талаар хэгдэһэн гэмтэ ябадал болохо байна бшуу.

Түрүүшын үедэ советско-американска хөөрэлдөөнүүд Германиин асуудалда хабаатай хэдэн олон хэрэгүүд тушаа болоһониинь мэдээжэ. Баруун гүрэнүүдэй хабаадалсаха дуратай, дурагүй байһанһаа дулдыдангүйгөөр, ГДР-тэй Советскэ Союзай болон бусад гүрэнүүдэй эбэй договор баталхаһаа урид эдэ хэрэгүүд тушаа хэлсээ туйлажа болохо байгаал. Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын журам болюулжа, баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые тодорхой болзор соо бэеэ абанги гүрэнүүдэй гү, али ООН-ой сэрэгүүдээр һэлгэжэ, тэндэхи байдалые зохид һайн болгохо тухай; ГДР-эй бэеэ даанхай байдалые ёһотой гэгшээр хүндэлхэ тухай; Германиин хоёр гүрэнэй мүнөө байһан хилэнүүдые тодоруулан тогтоохо тухай, Германиин хоёр гүрэниие ядерна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэгүй тухай, эсэстэ добтололсохогүй тухай пакт НАТО болон Варшавска договорой организаци хоёрой хоорондо баталха тухай хэлэгдэнэ.

Эдэ асуудалнуудай заримыень шиидхэхэ шухала байһаниие америкынхидэй ойлгожо байһаниинь хөөрэлдөөнэй үедэ элирээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Баруун Берлиндэ сүлөөтэйгөөр оролгые ГДР-эй бэеэ даанхай байдал хүндэлхэ ябадалтай тааруулха гэһэниие Вашингтоной һайшааһан ябадалда найдамаар байгаа. Тэрэшэлэн США хадаа ГДР болон ФРГ-е ядерна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэгүй тухай, НАТО болон Варшавска договорой организаци хоёрой хоорондохи пакт тухай дурадхалнуудые дэмжэхэ һанаатай байһанаа харуулаа юм. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Германидахи, бүхыдөө Европодохи эрхэ байдалда бодомжотойгоор хандаха гэһэн зарим тэды зүйлнүүд США-гай хараа бодол дотор бии болоһон байгаа. Зүгөөр хэлсээнэй дахяад эхилхэһээ бүри урид тэдэ зүйлнүүдынь буруул боложо захалаа. Багахан хэды алхам хээд, Вашингтон тон түргэнөөр гэдэргээ сухарижа, Бонной үһөөгөө абаха гэгшэдэй хэлэһээр боложо захалаа. Майн 9-дэ Канберрэдэ ошоод байхадаа, Дин Раск иигэжэ мэдүүлээ: «Баруун Берлинһээ бидэнэрые баалалтаар гаргахагүй... Баруун Берлиндэ сүлөөтэйгөөр орохо, тэндэ союзнигуудай байха гээшэ тус городой сүлөөе хангахын тулада хэрэгтэй байна». Ондоогоор хэлэхэдэ, США хадаа Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын журамые бүтэн үлөөхэ, мүнхэжүүлхэ һанаатай байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Түгшүүрилтэ байдалай тон аюултай зүйлэй бүтэн үлөөгдэһэн ушарта Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай яажа хэлэжэ болохо гээшэб?

Баруун Берлинэй сүлөөтэ байдалые, тэндэ сүлөөтэйгөөр орохо ябадалые хангахын тулада Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын журамые бүтэн үлөөхэ шухала хэбэртэйгээр Дин Раск баһа дахин дабтан хэлэнэ. Зүгөөр худал юумые хэдышье дахин дабтаа һаа, худал бэшэ болохогүй байна ха юм. Баруун Берлинэй сүлөөтэ байдалда, тэндэхи ниитын гээ байгуулалтые бүтэн үлөөхэ гэһэн арад зонойнь эрхэдэ хэншье добтолоогүй, добтолноошьегүй. Харин һөөргэ, Баруун Берлиниие сүлөөтэ демилитаризованно город болгохо, тэндэһээ эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргажа, тэдэниие бэеэ абанги гүрэнүүдэй сэрэгүүдээр гү, али ООН-ой сэрэгүүдээр һэлгэхэ гээшэл тус городой бэеэ даанхай байдалые хангаха арга бии болгоно. Баруун Берлинэй «сүлөө» тухай США-гай оролдолго хадаа тус городто хэтэ мүнхэдөө эзэрхэхэ, тэрэниие атлантическа бүлэглэлэй сэрэгэй бааза болгохо хэрэгээ дүүргэхэ гэһэн удхатайнь тоншье элитэ. Тиин дайнай хойто тээ баталагдаһан хэлсээнүүдэй ёһоор үгтэһэн эзэмдэлгын эрхэнүүдые баруун зүгтэ дахяад урдаа барина. Зүгөөр Германиин газар дайдые хэтэ мүнхэдэнь эзэмдэхэ гэһэн хараатай хэлсээн байгаагүй, байхашьегүй.

Эзэмдэлгын журам бүтэн үлөөхэ гээшэ Баруун Берлиндэ сүлөөтэйгөөр орохо шухала байһан дээрэһээ хэрэгтэй болоно гэһэн Дин Раскын мэдүүлгэнь тиимэл хуурмаг, һэнгэргүй зүйл болоно. Баруун Берлиндэ орохо замуудай өөрынгөө газар дайда дээгүүр гарадаг ГДР-эй правительство тэдэ замуудые һаалгүйгөөр ашаглаха ябадалые хангахаар бэлэн байһан тухайгаа хэдэн арбаад дахин мэдүүлһэн байха. Тиихэһээ байтагай ГДР болон СССР һаадгүйгөөр ябажа гараха тухай ГДР-тэй хэлсээе бэелүүлхэ үедэ гаража боломоор арсалдаануудые шиидхэхэ уласхоорондын арбитражна органиие байгуулха ябадалыешье буруушаанагүй. Иимэ юумэ хэхэдэ яһала хүрэхэ бэшэ аал? Зүгөөр США хадаа хэлсээ баталха арга бэдэрнэ бэшэ, харин хэлсээе бэрхэтэй болгохо шалтаг бэдэрнэ гээшэ ха. Эгээл иимэ зорилготойгоор Баруун Берлиндэ ороһон замуудые уласхоорондын хиналтада үгэхэ тухай уймар юумэ хэлэгдэнэ. Тиихэдэ юун болоно гээшэб? Баруун Берлиниие эзэмдэхэ ябадалые гансал бүтэн үлөөхэ бэшэ, мүн өөрынь газар дайдын зарим хубиие ГДР-эй засагай мэдэлһээ һалгаахые хүсэнэл. Нэгэшье гүрэн бэеэ даанхай байдалаа иигэжэ эбдэхэ гээшые зүбшөөржэ шадахагүй байһаниинь элитэ.

Минии юумэн лэ хадаа минии, танай юумэн тухай зүбшэн хэлсэе гэһэн хараатайгаар СССР Германиин асуудалаар хэлсээнүүдые хэдэг хэбэртэйгээр баруун зүгэйхид ходо хэлэдэг. Бодото дээрээ тад һөөргэ юумэ болоно. Өөрынгөө дурадхалнууд дотор өөртөө ямар нэгэн булюу юумэ, ашагтай юумэ СССР-эй бэдэржэ байһан хэбэртэйгээр баталан хэлэхэ ямаршье үндэһэ һуури байхагүй. СССР хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүдые усадхаха, эб найрамдал, Европодохи аюулгүй байдал хангаха гэһэн гансал эрмэлзэлгэтэй. Тиихэдэ баруун гүрэнүүд Бонной үһөөгөө абаха гэгшэдэй хэлэһээр ябажа, Германиин нэгэ гүрэн бэшэ, харин бэеэ даанхай хоёр гүрэн байһан бодото баримтые тоохо дурагүй байна, ГДР-эй хуулита эрхэнүүдтэ халдана.

Хэрбээ США хоёр талада таарамаар хэлсээ СССР-тэй хэхэ гэжэ эрмэлзээ һаа, Бонной ама харангүйгөөр хэлсээнүүдые хэхэ байгаа бшуу. Германиин асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ канцлер Аденауэр шангеэр үһөөгөө абаха гэжэ һанаатайгаар тэрэниие тойроод байдаг хүнүүд шангеэр хорото шангаар эсэргүүсэдэг хүнүүдэй дэлхэй дээрэ үгы байһыень һүүлэй үедэ болоһон баримтанууд үшөө дахин харуулаа. Германиин асуудалаар США СССР-тэй һаналаа андалдан абалсахаяа болихо зэргэтэй гэжэ мэнэ һаяхан Аденауэр эриһэн юм. «Хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхэ ямаршье үндэһэ һуури би харанагүйб»,—гэжэ Аденауэр Баруун Берлиндэ ябаха үедөө мэдүүлһэн байгаа. Тэрэнэй өөрынь парти дотороо шье можо бологшод канцлерые хараа шугамаа зарим тэды хубилгаха гэжэ баадхаһан байгаа. Мүнөө тэрэнь хөөрэлдөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ Вашингтондо үршөөбэ. Тиихэдээшье Аденауэр СССР США хоёрой хараа бодолой дүтэрхы болоһон бүхы асуудалнуудые Бонн шангаар буруушаана гэбэ. Германиин хоёр гүрэниие ядерна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэгүй гэһэн бодолые буруушаана, добтололсохогүй тухай пакт НАТО болон Варшавска договорто хабаададаг оронуудай хоорондоо баталха гээшые «таарахагүй» гэжэ тоолоно. Бэеэ даанхай Германиин Демократическа Республикада хабаатай харгы замууд дээрэ гадаадынхид хүсэд эзэн болохо ёһотой гэжэ Бонн дурадхана.

Хэрбээ США хөөрэлдөөнүүдэй үедэ болоһон урагшаа дабшалтые саашадань хүгжөөхэ гэжэ һанаатай байгаа һаа, Бонной дурадхалые буруушаан хаяха байгаа. Зүгөөр иимэ юумэн харагданагүй. Тиихэһээ байтагай Дин Раск июниин хоёрдохи хахадта Бонндо ошожо, Аденауэртай хөөрэлдэхэ юм гэжэ Вашингтондо соносхогдонхой.

Германиин асуудалые баруун гүрэнүүдтэй хамтадаа шиидхэхын тулада Советскэ правительство бүхы юумэ хэнэ. Зүгөөр Советскэ правительство хадаа гансал Бонной үһөөгөө абахые һэдэгшэдэй дурагүйдэһэн шалтагаанаар энэ шухала асуудалые хойшолуулжал байха гэжэ хараалнагүй. Хэрбээ шухала болоһон асуудалнуудые хэлсээ хэхэ аргаар шиидхэхэ баруун гүрэнүүдэй дурагүй байгаа һаань, СССР болон социалис бусад оронууд баруун гүрэнүүдэй хараа бодолһоо дулдыдангүйгөөр, ГДР-тэй эбэй договор баталхаһаа ондоо юумэ олохогүй байна. Баруун Берлин бэеэ даанхай Германиин Демократическа Республикын газар дээрэ байдаг хадань, энэ договорой баталагдахада баруун гүрэнүүд тус городые эзэмдэхэ тушаа хуушаршаһан эрхээ эсэслэн алдаха байна. Үни удаанай хэрэггүй болошоһон эзэмдэлгын гуримдэ эсэс табигдаха. Америкын хархис сэрэгэйхидэй болон Баруун Германидахи тэрэнэй союзнигуудай сэрэгэй ямаршье заналта энэ хэрэгтэ һаалта хэжэ шадахагүй.

Я. МАЗОР.

Манай адрес, телефону[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕ[...] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни [...] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского стро[...] тельства—47-59, промышленности транспорта, информа[...] —35-14, культуры и литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37- 32. Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00890. Зак. № 3348.